Europos LIETUVIS

Nr. 31 (1421) Londonas, 1978 m. rugpiūčio 8 d. XXXII metai

Kuriuo keliu einame?

Šį klausimą pasvarstyti paskatino mus dvi priežastys: M. Bajorino laiškas, spausdinamas 3 puslapyje, ir „Tėviškės Žiburių" (1978. VII. 6) pasisakymas dėl mūsų laikraščio skiltyse paskelbtojo (1978. VI. 13) Nacionalinio Liaudies Fronto atsišaukimo (žr. „E. L." Nr. 30 „Kiti rašo").

Lietuvių tauta tusi senas demokratines tradicijas, kurių užuomazga atsirado prieš kelis šimtmečius. Tautinio atgimimo laikotarpiu, praeito šimtmečio pabaigoje, Lietuvoje gimė trys pagrindinės politinės srovės, kurias matėme kiekvienoje demokratinėje bendruomenėje. Tai konservatoriai (mūsų krikščionys demokratai), liberalai (mūsų valstiečiai liaudininkai) ir socialistai (mūsų socialdemokratai). Tos politinės srovės, norime ar nenorime, tebėra gyvos ir šiandien, kad ir susiskaldžiusios išeivijoje bei pasivadinusios kitokiais vardais.

Pernelyg didelis susiskaldymas ir tarpusavio rietenos išeivijoje, be abejo, yra kenksmingas mūsų siekiams. Bet, iš antros pusės, pasaulėžiūrų skirtumai demokratinėje santvarkoje kaip tik veda į teisingiausią krašto problemų sprendimą. Pasaulėžiūrų skirtumus bando eliminuoti, bet visuomet nesėkmingai, totalitarinės valstybės.

Todėl džiugu matyti, kad išeivijos jaunoji karta — studentija vertina lietuvių tautos demokratines tradicijas. Vienas mūsų studentijos atstovų — Algis Lapšys — neseniai išdėstė tokias mintis straipsnyje „Lietuvio studento politinės pažiūros" („Keleivis" Nr. 18-19, 1978). Jo nuomone, lietuviai išeivijoje gali nuveikti žymiai daugiau savo kraštui, būdami įvairių pasaulėžiūrų ir įsijungę į gyvenamojo krašto srovines organizacijas.

„Europos Lietuvis" nuo pat pradžių buvo demokratinės krypties laikraštis, skirtas visų srovių lietuviams, kurie siekia Lietuvai laisvės. Todėl šiame laikraštyje bendradarbiauja įvairių politinių pažiūrų idealistai ir taip pat lietuviai, kurie nėra pritapę prie kurios nors srovės, bet yra Lietuvos nepriklausomybės šalininkai. Tad „Europos Lietuvyje" ligšiol rasdavome, šalia bešališkos informacijos, straipsnių, kuriuose kartais būdavo propaguojamos demokratinės, bet vienos kurios srovės mintys. To nevengia nei didžioji anglų, italų ar kitų tautų „nepriklausomos minties" spauda.

Konkretus pavyzdys yra M. Bajorino laiške iškeltasis klausimas dėl informacijos apie naująjį Italijos respublikos prezidentą.

Ta informacija buvo paimta iš vieno didžiausių Italijos „nepriklausomos minties" dienraščio „La Stampa", kuriam visai nerūpi propaguoti socialistines idėjas. Pagaliau už socialistą Sandro Pertini balsavo visų partijų parlamentarai, įskaitant ir krikščionis demokratus, tai ar šitai nerodo, kad jis buvo vertas to straipsnio?

Kita vertus, jeigu mes, norėdami savo skaitytojus informuoti, parašome, ką tuo ar kitu klausimu pasakė ne tik Brežnevas, bet ir koks nors Dada Aminas ar imperatorius Bokassa, kodėl turėtume nuo savo skaitytojų slėpti demokratinio Italijos prezidento mintis vien dėl to, kad jis yra socialistas? Taip šališkai galvojant, laikraštį būtų galima pakaltinti ir kitu kraštutinumu, kad jis atsispausdino straipsnį „Jausmai ir pareigos" (1978. VII. 11), skatindamas konkrečiais būdais padėti persekiojamai Bažnyčiai Lietuvoje.

Vadovaudamiesi tuo pačiu demokratiniu principu, mes spausdiname visų Lietuvos pogrindyje esančių politinių srovių atsišaukimus bei pasisakymus. Nacionalinis Liaudies Frontas, kurio pirmasis atsišaukimas pasirodė išeivijos spaudoje 1975 m., yra mažiausiai žinomas sąjūdis, bet tai nereiškia, kad jis turi būti ignoruojamas. Visi demokratiniai sąjūdžiai, veikią sunkiomis sąlygomis Lietuvoj, mūsų nuomone, turi gauti išeivijos moralinę paramą.

Ne mažiau svarbus yra tas faktas, kad pavergtos Lietuvos jaunimas per pastaruosius 30 metų buvo verčiamas įsijungti į marksistines organizacijas ir noromis ar nenoromis į jas įsijungė. Ta jaunoji karta, kaip ir kituose Sovietų pavergtuose kraštuose, dabar pradeda nusivilti komunistine santvarka, ir iš jų susidaro disidentinis sąjūdis. Ukrainiečių disidentų tarpe yra žinomas marksistas L. Pliušč, rusų — R. Medvedev, čekų — Pelikan. Kai kurie mūsų disidentai, prieš atsidurdami Vakaruose, taip pat perėjo per pionierių ir komjaunuolių organizacijas. Ar turime juos pasmerkti?

Mūsų nuomone, išeivija neprivalo skirstyti nepriklausomybinių sąjūdžių, veikiančių Lietuvos pogrindyje, į „blogus" ir „gerus". Turėti būti tik vienas kriteriumas: valstybinė nepriklausomybė ir demokratinė santvarka.

Mūsų įsitikinimu, „Europos Lietuvis" yra pasirinkęs teisingą, daugiausia vilčių teikiantį kelią. Jis nesrovinis ir demokratinis, todėl su visa tauta siekia Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės.

Pasaulyje

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

MIRĖ POPIEŽIUS

Sekmadienį, rugpiūčio 6 d., Castelgandolfo rezidencijoje po širdies smūgio mirė Popiežius Povilas VI (Giovanni Battista Montini).

Gimęs 1897. IX. 26 d., jis buvo 1920 .m. įšventintas kunigu ir 1963 m. birželio 30 d. vainikuotas Popiežium.

PRAŠO IŠKEISTI TRIS DISIDENTUS

Liepos 16 d. VLIKo pirm. dr. K. Valiūnas pasiuntė šio turinio telegramą Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentui, prašydami iškeisti **Viktorą Petkų, Anatolijų Ščaranskį** ir **Aleksandrą Ginzburgą:**

Viktoras Petkus, Gulago lagerių dvylikos metų veteranas, yra 1976 metais įsteigtos Lietuviškos Grupės Helsinkio susitarimams stebėti vienas steigėjų. Belgrado konferencijos išvakarėse jis buvo KGB suimtas ir be teismo išlaikytas kalėjime beveik ištisus metus. Jo patyčių teismas Vilniuje, Sovietų okupuotos Lietuvos sostinėje, įvyko tuo pačiu metu kaip ir Anatolijaus Ščaranskio bei Aleksandro Ginzburgo. Jis gavo drakonišką bausmę — 10 metų kalėjimo ir 5 metus vidaus trėmimo.

Ponas Prezidente, aš labai prašau Jus imtis visų galimų žygių — net ir pasikeitimo kaliniais — tiems narsiems kovotojams už žmogaus teises — Viktorui Petkui, Anatolijui Ščaranskiui ir Aleksandrui Ginzburgui — išgelbėti."

Tokio pat turinio telegrama, pasirašyta VLIKo politinių ir teisių reikalams Vicepirmininko, dr. Broniaus Nemicko, buvo pasiųsta JAV Valstybės Sekretoriui.

NORI IŠKEISTI ŠČARANSKĮ

New Yorko rabinas, kuris balandžio mėnesį suorganizavo Rytų-Vakarų kalinių pasikeitimą, vyksta į Berlyną, kur ruošiasi vesti derybas dėl Anatolio Ščaranskio išlaisvinimo iš sovietų kalėjimo.

A. Ščaranskis buvo nuteistas 13-kai metų už valstybės išdavimą bei antisovietinę agitaciją ir šiuo metu yra laikomas Vladimiro kalėjime, 150 km į rytus nuo Maskvos.

Iš tam tikrų šaltinių Reuterio agentūra patyrė, kad mainais už žydų aktyvistus rusai nori gauti tris sovietų šnipus, kurie yra suimti Vakaruose.

BBC TELEVIZIJA RUDENĮ RODYS „HOLOCAUST" FILMĄ

Laikraščiai skelbia, kad Britanijos BBC televizija rudenį rodys 10 valandų „Holocaust" filmą.

Tas filmas jau buvo rodytas JAV ir sukėlė lietuviuose pasipiktinimą, protestus laikraščiuose ir pasisakymus, kad jį stačiusią bendrovę reikia traukti teisman. Mat, filme vaizduojamas žiaurus žydų žudymas, o tarp žudikų Varšuvos gete buvę ir lietuvių esesininkų. Protestuojančių lietuvių pagrindinis argumentas yra tas, kad vokiečiams nepasisekė sudaryti lietuviškų SES dalinių, taigi neteisybė, kad tokie siautėjo Varšuvos gete.

JAV lietuviai skundžiasi, kad įvykis — filmo rodymas — juos perdaug netikėtai užklupo, dėl to protestas negalėjęs būti geriau organizuotas ir pakankamai stiprus.

NEVALGYKITE LAŠIŠOS (SALMON)!

Keturi anglai, išvalgę skardinę lašišos (salmon), sunkiai susirgo labai pavojinga liga.

Ta skardinė turėjo John West firmos užrašą (firma perka gaminį iš JAV), bet Britanijos sveikatos įstaigos įspėja gyventojus iš viso dabar nevalgyti konservuotos lašišos, vistiek, kurios firmos užrašą ji turėtų.

Lietuvių Namų b-vės bendradarbį

VLADĄ ŠLAITĄ,

Lietuvoje mirus jo mielai motinai, nuoširdžiai užjaučia

L. N. B-vės direktoriai, „Nidos" personalas ir „Europos Lietuvio" redakcija ir administrcija

A. † A.

Mylimai motinai ir uošvei Lietuvoje mirus,
S. A. LAURUVĖNAMS
reiškiame didžiausią užuojautą ir kartu liūdime
DBLS Manchesterio skyriaus valdyba ir nariai

XXV-SIOS EUROPINĖS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖS PAREIŠKIMAS

1978 m. liepos 16-23 d. d. Vak. Vokietijoje, Freisingo mieste, prie Muencheno, kardinolo Doepfnerio namuose, įvyko 25-ji europinė Lietuviškųjų studijų savaitė, kurioje dalyvavo įvairaus amžiaus, skirtingos visuomeninės padėties, įvairių pažiūrų anksčiau ir neseniai Lietuvą palikę lietuviai iš Anglijos, Austrijos, Belgijos, Italijos, Olandijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos, Vakarų Vokietijos, o taip pat iš JAV ir Australijos.

Šioje jubiliejinėje savaitėje, skirtoje pažymėti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 60-sias metines, mes klausėmės paskaitų, gilinomės į Lietuvos praeities ir dabarties klausimus, mūsų žvilgsnis lietė įvairias politinio, ekonominio, kultūrinio ir dvasinio gyvenimo sritis, susijusias su lietuvių tautos istoriniu likimu, dabartine laisvės kova ir ateities galimybėmis.

Sveikindami brolius ir seseris pavergtoje, bet nenugalėtoje tėvynėje Lietuvoje ir visas lietuviškai plakančias širdis plačiame pasaulyje, XXV-sios europinės Lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai pakartojo savo įsipareigojimą dirbti ir aukotis nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymui, kad būtų atitaisytos didžiulės skriaudos lietuvių tautai ir atstatytos visos jai priklausančios žmogiškos ir tautinės teisės, kad ji vėl galėtų džiaugtis pilnateise padėtimi laisvų pasaulio, pirmoje eilėje laisvos ir apsijungusios Europos, tautų šeimoje ir veiksmingai prisidėti prie visos žmonijos gerovės.

Tradicinėj Tėvynės valandėlėj XXV-sios eropinės Lietuviškųjų studijų savaitės dalyviai drauge su Lietuvos Helsinkio grupės atstovu užsienyje Tomu Venclova prisiminė naujausią pavergėjų smurto auką — drąsų ir garbingą žmogaus ir tautos teisių gynėją Viktorą Petkų, pareiškė savo pasipiktinimą ir protestą drauge su visais dorais lietuviais ir pasaulio visuomene prieš nežmonišką ir savivališką sovietinio teismo nuosprendį. Mes reikalaujame Viktorą Petkų paleisti ir nekliudyti jam veikti Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos ir Helsinkio Baigiamojo akto dvasia.

Drauge reiškiame gilią pagarbą nuteistajam ir visiems kitiems, kurie šiandien Sov .Sąjungos kalėjimuose ir lageriuose kenčia už teisingą Lietuvos reikalą. Mes niekad nepamiršom ir nepamiršime tokių vardų, kaip Petras Paulaitis, Klemensas Širvys, Jonas Matuzevičius, Algirdas Žyprė; kaip Nijolė Sadūnaitė, Ona Pranskūnaitė, Petras Cidzikas, Petras Plumpa, Sergiejus Kovaliovas, Vladas Lapienis, Balys Gajauskas, o dabar ir Viktoras Petkus, kurie savo asmenine kančia gyvai įkūnija teisingus ir kilnius lietuvių tautos troškimus, atsispindinčius „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje", „Aušroje" ir kituose pogrindžio leidiniuose. Jų įkvėpti mes atnaujiname savo ryžtą visomis mums prieinamomis priemonėmis tęsti jų kovą ir paveikti savo aplinkoje kitus, kad Lietuvos laisvės ir žmogaus teisių kovotojų pastangos neštų vis daugiau vaisių.

Broliai ir seserys, būkime ištvermingi ir tvirti mūsų tautos kankinių pavyzdžiu: su Dievo pagalba dirbkim, kovokime dėl Lietuvos!

KAUNO DAILĖS RŪMAI

Donelaičio gatvės pradžioje Kaune pastatyti modernūs dailės rūmai — savotiškos architektūros pastatas pagal konkursą laimėjusį archit. L. Gedgaudienės projektą.

Rūmų pirmasis aukštas turi ekspozicijoms skirtą 600 kvadr. metrų plotą. Antram aukšte yra salė paskaitoms, pokalbiams, filmams rodyti ir dar salių paveikslams iškabinti (tokių salių esančios septynios)

Rūmams panaudoti suomiški šviestuvai ir Uralo granitas. Pastatyta buvę greit — beveik per metus (kauniečiams statybininkams talkininkavusi Druskininkų statybos valdyba).

Neseniai Berlyne gyvenąs M. Žilinskas yra padovanojęs Lietuvai savo turtingą retų paveikslų kolekciją. Ji, kaip rašoma, nuolatinei ekspozicijai būsianti tuose rūmuose panaudota truputį vėliau.

Petkaus bylos atgarsiai

SMŪGIS PRIEŠ LIETUVIŲ PATRIOTIZMĄ

Neue Zuercher Zeitung (14. 7. 78) rašo: Lygiagrečiai su teismo bylomis prieš Ščaranskį Maskvoje ir Ginzburgą Kalugoje, **Viktoro Petkaus** byla Vilniuje turėjo ypatingą atspalvį. Nors tarp visų trijų bylų yra jungiantis elementas — sunaikinti Helsinkio grupių aktyvistus — Vilniaus byla turėjo papildomą mastą. Ji turėjo ryšio su forsuojama rusifikacijos politika ir mažosios Baltijos tautos pasipriešinimu..."

Abiejose Rusijos bylose aukomis buvo žydai... Petkuje tačiau yra įkūnytas Lietuvos patriotizmas ir katalikybė. Tikriausiai buvo siekta, nubaudus 1976 m. įsteigto lietuvių Helsinkio komiteto svarbiausiąjį veikėją, sužlugdyti to komiteto veiklą. Nuo to laiko, kai poetas Venclova (...) emigravo į Vakarus, to komiteto vadovavimą perėmė Petkus. Su juo ligšiol bendradarbiavo fizikas Finkelšteinas, kun. Gureckas ir rašytoja Lukauskienė-Poškienė. Petkų ilgiems metams išsiuntus į darbo stovyklą, komitete bus didelė spraga.

Lietuvių patriotų ir jiems simpatizuojančių disidentų bei nacionalistų persekiojimas prasidėjo ruso Kovaliovo suėmimu ir nuteisimu. Praeitą pavasarį lietuvių disidentas Gajauskas buvo nuteistas dešimčiai metų darbo stovyklos, nors prokuroras reikalavo „tik" septynerių metų. Tačiau ir nuteisus Gajauską, Helsinkio komiteto veikla nesustojo.

1929 m. gimęs Viktoras Petkus, smulkaus Žemaitijos ūkininko sūnus, yra dirbęs katalikų jaunimo sąjūdyje. Dar vokiečių okupacijos laikais jis veikė slaptoje moksleivių draugijoje. 1947 m. rusai jį suėmė ir nuteisė dešimčiai metų priverčiamųjų darbų. Po Stalino mirties jis buvo paleistas ir rehabilituotas. Po to Petkus galėjo baigti vidurinę mokyklą ir įsirašyti į Vilniaus universitetą, kur jis studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Ten jis įsteigė literatų ratelį, ir už tai 1957 m. buvo vėl suimtas ir „vienuolikos studentų" byloje nuteistas aštuoneriems metams darbo stovyklos.

Atlikusiam bausmę Petkui buvo uždrausta dirbti mokytoju ar vertėju. Lietuviai katalikų kunigai bandė jam padėti, surasdami jam zakristijono vietą įvairiose bažnyčiose, o paskutiniuoju laiku — Šv. Mykolo bažnyčioje Vilniuje. Tačiau policija nuolat jį persekiojo, tad pagaliau jis pelnėsi duoną dirbdamas statybos darbininkų ir mūrininkų.

Persekiojimas neleido taip pat jam mokyti jaunimą lituanistikos dalykų. Neatsižvelgiant į tai, Petkus bandė perduoti jaunimui lietuvių literatūros istorijos objektyvų vaizdą.

VLIKO TELEGRAMA VIKTORO PETKAUS REIKALU

Ryšium su Viktoro Petkaus teismu Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirm. dr. K. J. Valiūnas pasiuntė Prezidentui Carteriui tokio turinio telegramą:

„Jūs pasmerkėte disidentų teismus Sovietų Sąjungoje. Gėrėdamiesi šiuo Jūsų žygiu ir jį remdami, mes taip pat tikime, kad paremsite savo žodžius diplomatiniais, politiniais ir ūkiniais veiksmais. Mes ypač norime atkreipti Jūsų dėmesį į Viktorą Petkų, Lietuvos Helsinkio Grupės narį, kurio teismas dabar vyksta lygiagrečiai su Ščaranskio ir Ginzburgo teismais. Petkus jau praleido 12 metų sovietų lageriuose. Jo vienintelis nusikaltimas yra nuolatinis reikalavimas, kad lietuviams būtų leista naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis. Jo areštas ir teismas yra daugiau negu sauvališkas veiksmas, nukreiptas prieš vieną žmogų. Tai būdingas okupanto, Sovietų Sąjungos, išpuolis prieš okupuotą tautą, Lietuvą, kurios neteisėtą įjungimą į Sovietų Sąjungą Amerikos valdžia atsisako pripažinti. Todėl mes raginame Jus pakelti balsą Viktorui Petkui apginti."

Panašaus turinio telegramos buvo pasiųstos UN Žmogaus Teisių Komisijos pirmininkui ir tos Komisijos JAV atstovui Ženevoje, Šveicarijoje.

PAMINKLAS JALTOS AUKOMS

Komitetas, sudarytas iš britų parlamentarų ir politinių veikėjų, kviečia visuomenę paremti aukomis jų sumanymą pastatyti Londone paminklą Jaltos aukoms. Paminklą, kaip ir anksčiau numatytą Katyno aukoms, norima pastatyti centrinėje Londono dalyje — Kensingtone.

D. Britanija 1944-1947 metų laikotarpyje, pagal Jaltoje pasirašytą susitarimą, prievartos būdu grąžino į Sov. Sąjungą apie 2 milijonu buv. Sovietų piliečių, kurių didžioji dalis tuoj pateko į Gulago stovyklas ir žuvo. Paminklas simbolizuotų britų atgailą už jų politinių veikėjų darbus.

JURAŠAI ATVYKO Į MUENCHENĄ

Aušra ir Jonas Jurašai iš JAV atvyko porai mėnesių į Muencheną.

Septynios DIENOS

— Liepos 25 d. Oldhamo ligoninėje, Anglijoje gimė pirmas „mėgintuvėlio" kūdikis. Mergaitės motina buvo dirbtinu būdu apvaisinta, panaudojant jos vyro sėklą.

— Rugpiūčio 1 d. Maskvoje graikų laivininkystės b-vės paveldėtoja Kristina Onazis ištekėjo už sovietų piliečio Sergėjaus Kauzovo, kuris yra komunistas. Medaus mėnesiui praleisti išvyko prie Baikalo ežero, Sibire.

— Netrukus po nepavykusio atentato prieš Irako ambasadorių Londone, arabų teroristai įsiveržė į Irako ambasadą Paryžiuje. Per susišaudymą su prancūzų policija, buvo nušautas vienas policininkas ir vienas ambasados sargybinis irakietis.

— Du britai, perskridę Atlantą balionu, nusileido jūroje apie 200 km nuo Britanijos krantų. Iš visų ligšiolinių bandymų jų skridimas buvo sėkmingiausias.

— Įgriuvus luboms Teherano ligoninėje, žuvo 12 pacientų ir 16 išliko gyvi.

— Liepos 13 d. prancūzų policija buvo areštavusi Sovietų karo attachė Paryžiuje, pulk. Viktorą Penkovą. Už šnipinėjimą jam įsakyta išvykti iš Prancūzijos.

— Jungtinės Amerikos Valstybės sulaikė naftos refinerijos mašinų eksportą į Sov. Sąjungą, ryšium su disidentų bylomis.

— Liepos 31 d. komunistų partijos dienraščio „Morning Star" būstinėje, Londone, sprogo bomba, atsiųsta pašto siuntinyje. Moteris, bandžiusi atidaryti siuntinį, buvo sužeista. Tą pat dieną panašus siuntinys buvo gautas Collets b-vės komunistinės literatūros parduotuvėje, taip pat Londone.

— Kinijos karių žurnalas „Raudonoji Vėliava" atspausdino krašto apsaugos ministerio Hsu-Hsiang-chien straipsnį, kuriame sakoma, kad pasaulinis karas yra neišvengiamas, ir Kinija privalo jam gerai pasiruošti.

— Komunistų valdoma Romos miesto savivaldybė nutarė pavadinti vieną miesto aikščių Aldo Moro, nužudyto krikščionių demokratų partijos lyderio, vardu. Keturios gatvės bus pavadintos policininkų, kurie žuvo lydėdami Morą, vardais.

— Rugpiūčio 1 d. įvykusioje traukinių katastrofoje Lenkijoje, į šiaurę nuo Varšuvos, žuvo 5 žmonės ir 33 buvo sužeisti.

— D. Britanija ir JAV-bės ruošia planus evakuoti tūkstančius gyventojų iš Rodezijos, jeigu konflikte su afrikiečiais būtų pavojus jų gyvybei.

— Per paskutiniuosius tris mėnesius šiais metais Europos gyventojai galės pirkti papiginta kaina sviestą iš EEB atsargų, kurių susikrovė 72 tūkst. tonų.

— Per universalinės parduotuvės gaisrą Brooklyne, Amerikoje, stogui griuvus, žuvo 6 ugniagesiai ir 25 žmonės buvo sužeisti.

— JAV Kongresas, panaikinęs ankstyvesnį draudimą eksportuoti į Turkiją ginklus, sudarė galimybę Amerikai naudotis karinėmis bazėmis toje valstybėje.

— Vietnamas ištrėmė į Kiniją šimtus kiniečių, kurie nuo seno gyveno pasienio zonoje. Draugystės perėjimo punkte Vietnamo kareiviai šaudė, varydami per sieną kiniečius.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Prenumeratos kaina metams 10.00 sv. pusei metų — 5 sv.; dolerio kraštuose — 20.00 dol. metams; Vokietijoj — DM 45.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 3.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

SPAUDOS BIBLIOGRAFIJA

Ilgus pokario metus svetur leidžiamosios lietuvių spaudos bibliografiją sudarinėjo A. Ružancovas ir leido ją „Knygų lentyna" pavadintais sąsiuviniais. Po jo mirties tas bibliografijos ruošimo reikalas buvo pradėjęs stipriai šlubuoti. Tiesa, keletą metų vis būdavo išleidžiami įvairių pavadinimų bibliografiniai metraščiai, tačiau labai ydingai paruošti. Pagaliau tą reikalą savo žinion perėmė Lituanistikos instituto bibliografijos skyrius, Povilas Gaučys sudarė 1970-1974 m. bibliografiją, tą jo paruoštąji darbą redagavo Jonas Dainauskas ir Tomas Remeikis, ir štai jums stambi 300 puslapių knyga **Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija 1970-1974.** Jai išleisti mecenatais pabuvo JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba ir Lietuvių Fondas. Lietuviškoje įžangoje J. Dainauskas rašo, kaip ta penkerių metų bibliografija buvo paruošta, o angliškoje T. Remeikis kitakalbį skaitytoją supažindina kiek plačiau su lietuviais, su svetur jų leidžiamąja spauda ir su bibliografijos reikalais.

Pačiu tuo stambiu darbu galima tik pasidžiaugti. Kas ieškos sau reikalingos tais metais pasirodžiusios kuriuo nors klausimu medžiagos, nesunkiai susiras.

Be abejo, nors ir pro trijų vyrų rankas praėjusi, ta bibliografija neišvengė šiokių tokių trūkumų ir klaidų, bet kas joje yra ne taip, kaip turėtų būti, gali pasakyti tik arčiau kurio nors lietuviško leidinio stovėjusieji žmonės. Štai man pažįstamos Londone leidžiamosios „Pradalgės", ir sakyčiau, kad bibliografijoj vargu jos tiksliai atžymėtos. Iš laikraščių ir žurnalų atrenkami ir atskiruose skyriuose atžymimi eilėraščiai, apsakymai, straipsniai, bet, deja, „Pradalgėse" atspausdintieji dalykai šitaip neišskirstomi. Pavardžių rodyklėse užtinkame įrašytą Joną Vilčinską. Tai tas pats, kurio straipsnis buvo atspausdintas „Minties" žurnale. Ne, tas yra Juozas, ir vieni dievai, tur būt, težino, kuo remiantis jis buvo perkrikštytas į Joną. Greičiausia, remtasi spėjimu: jei prie pavardės yra J., tai gal ir Jonas. Bet bibliografai spėliojimais neturėtų verstis. Toje pavardžių rodyklėje įrašyta taip pat Mošinskienė-Didžiulytė Elena, o ji yra Halina (atitinkamuose skyriuose, kur jos darbai išvardijami, vardas teisingai rašomas).

Atitinkamame skyriuje nurodyta, kad aš parašęs „Tėviškės Žiburiuose" atspausdintas recenzijas apie O. Mikailaitės „Pupučio pasauliuką", J. Minėlgos „Kiškio pyragus" ir S .Tomarienės „Ugnies žirgą". Deja, tų knygelių man nėra tekę nė pačiupinėti, net nė iš tolo pamatyti, taigi negalėjau ir recenzijų parašyti. Vadinas, šiuo atveju kažkieno kito autorystė neteisingai buvo priskirta man.

Prie išleistųjų knygų bibliografijoje surašoma, kieno recenzijos apie jas kur buvo atspausdintos. Tačiau prie kai kurių knygų neatžymėtos jokios recenzijos. Tiesa, red .J. Dainauskas įžangoje rašo, kad atžymimi tik išliekamos vertės rašiniai. O vistiek šiek tiek stebina, kad apie kai kurias plačiai išgarsėjusias, žymias knygas nebūta nė vienos vertos recenzijos (pvz., „Balys Sruoga mūsų atsiminimuose" ar E. Juciūtės „Pėdos mirties zonoje").

Beversdamas šią bibliografiją, užtinki ir negirdėtų neregėtų dalykų. Štai radau įrašyta, kad E. Rūkienė yra išleidusi viena knyga du savo mirusio vyro Antano Rūko vaidinimus — „Bubulį ir Dundulį" ir „Svajonių šalį". Kas ir kur apie tą knygą yra girdėjęs? Tokia tyla, kad ir gana! O „Bubulis ir Dundulis" juk buvo labai populiarus vaidinimas. Štai kaip kartais knygos išleidžiamos ir tylom pasmerkiamos sudūlėti.

Tikėkimės, kad bus ruošiamos ir naujesnių metų bibliografijos ir pasiseks jas atspausdinti dar su mažesniais trūkumais.

K. Abr

ŠAKOTI DR. J. ZDANIO VERTIMŲ DARBAI

„Draugas" atsispausdino pasikalbėjimą su dr. Jonu Zdaniu, kurio paruoštą dvikalbę (anglų ir lietuvių kalbų tekstai) poezijos antologiją neseniai išleido Manyland Books leidykla. Jis pasisakė, kad turėjo išvertęs 250 eilėraščių, o į knygą tegalėjo įdėti 97.

Apie antologiją recenziją rašys Texas universiteto vertimų žurnalas, taip pat „World Literature Today" (šitame rašys pats redaktorius Ivar Ivask). Domisi ir poezijos žurnalas „Poetry", kuriame, be to, netrukus bus atspausdinti J. Zdanio išversti trys Tomo Venclovos eilėraščiai. Apie savo dabarties darbus J. Zdanys sako:

„Esu išvertęs Tomo Venclovos eilėraščių rinkinį ir dabar ieškau leidėjo. Jo knyga yra svarbi užtai, kad, mano galva, Tomas Venclova yra pasaulinio masto poetas. Yra proga per jį dabartinę Lietuvos padėtį ir lietuvišką kultūrą bei literatūrą pasauliui parodyti. Tai knygai įvadą parašys rusas išeivis, poetas, disidentas Josif Brodsky. Tikiuos, kad ši knyga kaip nors išvys pasaulį.

„Tėv. Leonardo Andriekaus eilėraščių rinkinį „Eternal Dream" anglų kalba jau paruošiau, ir Manyland Books šį rudenį išleis. Mažą mano vertimų knygelę — Sigitas Geda „Songs of Autumn" šį pavasarį išleidžia The Slow Loris Press Pittsburgho mieste. Dabar verčiu Icchoko Mero romanus. Išverčiau „Lygiosios trunka akimirką" ir dabar verčiu „Ant ko laikosi pasaulis". Versiu ir kitas jo knygas. Turime agentę New Yorke Shirley Bernstein (muziko Leonard'o Bernstein'o sesuo). Ji tą reikalą tvarko — ieško didelės amerikiečių leidyklos, kuri apsiimtų išleisti mano išverstus Mero romanus ir noveles".

Dar jis pasisakė, kad ruošiąs „Lituanus:' žurnalo numerį, skirtą Henrikui Radauskui ,rašąs eilėraščius, lietuvių poezijos recenzijas prof .Ivaro Ivasko žurnalui ir straipsnius iš anglų literatūros.

SUVAŽIUOS KARO MOKYKLOS XIX LAIDA

Rugsėjo 2-3 d. d. Toronte, Kanadoje, įvyks Lietuvos karo mokyklos XIX laidos suvažiavimas.

P L B SEIMAS

V-jo PLB SEIMO NUTARIMAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės V-sis Seimas, susirinkęs 1978 m. birželio 30 - liepos 4 dienomis Pasaulio, Lietuvių Dienų metu Toronte, Kanadoje, Royal Yorko viešbutyje, dalyvaujant laisvojo pasaulio lietuvių atstovams iš Argentinos, Australijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Kolumbijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Urugvajaus, Venecuelos, Vakarų Vokietijos ir Naujosios Zelandijos, pareiškia savo nusistatymą šiais klausimais.

ŽODIS LIETUVIAMS TĖVYNĖJ IR SVETUR

Lietuvos pavergimas ir lietuvių tautos žmonių persekiojimas yra genocidinio pobūdžio. Tai vykdoma dviem būdais: fiziniu naikinimu ir pastangomis palaužti žmonių dvasinį atsparumą.

Bet tauta pavergtoje Lietuvoje smurto nepabūgo ir savo dvasia sustiprėjo. Tai rodo daugybė prasmingų ženklų, kad savo drąsioje kovoje už žmogaus teises ji remiasi didžiosiomis žmogaus dvasios vertybėmis. Susilaukiame drąsių ir ryžtingų moterų bei vyrų, kaip Nijolė Sadūnaitė, Balys Gajauskas, Viktoras Petkus, Petras Paulaitis ir kiti, nepabūgstančių asmeninės kančios kovoje už lietuvių tautos ir savo sąžinės laisvę.

Lietuviškumo ir krikščioniškumo jungtis, taip išryškėjusi mūsų tautos rezistentų veikloje, yra aiški pastanga ir kryptis stiprinti lietuvių tautos dvasinį ir moralinį atsparumą.

Dviejų galybių, komunistinio ir laisvojo pasaulio, politiniame žaidime ryškėja stambaus masto idėjinė krizė. Komunistinis partneris savo idėjinį skurdą ir pralaimėjimą dangsto besaikiu ginklavimusi ir smurtu prieš kovotojus už žmogaus teises. Bet ir laisvajame pasaulyje vis dar reiškiasi spekuliavimas žmogaus teisėmis, ieškant lengvų sprendimų ir stokojant valios garantuoti visiems žmonėms laisvė ir ginti skriaudžiamųjų teises. Tokiomis aplinkybėmis sugebėjimas vertinti pavojų, pakilti iš kasdieninių darbų ir rūpesčių bei daryti sprendimus, kurie atitiktų laiko reikalavimus ir sudarytų tvirtą pagrindą lietuvių tautos šviesesnės ateities tikrovei, yra mūsų, į šį Seimą suvažiavusiųjų, šventoji pareiga.

Lietuvių tauta šios pasaulinės krizės metu pasisako už dvasinių vertybių pirmumą prieš medžiagines, už pilnutinės žmogiškosios asmenybės laisvą reiškimąsi ir smerkia prievartinį žmogaus teisių slopinimą.

V-sis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas kviečia:

1. pasitikėti savo jėgomis bei solidarumu ir laikyti glaudų ryšį tarp pavergtųjų ir laisvųjų lietuvių;

2. kurti ir išlaikyti sąmoningas tvirtos moralės lietuviškąsias šeimas visame pasaulyje, siekiant gausaus prieauglio ir jį auklėjant lietuviškoje ir krikščioniškoje dvasioje;

3. skatinti jaunuomenę atkakliai siekti mokslo, giliau pažinti bei vartoti lietuvių kalbą ir dalyvauti lietuvių kultūros ugdyme;

4. atgaivinti vyskupo Motiejaus Valančiaus tautos blaivybės idėją ir vieningai priešintis okupanto pastangoms žaloti tautą alkoholizmu;

5. laisvajame pasaulyje moraliai ir materialiai remti mūsų laisvinimo veiksnių darbus ir visomis jėgomis ginti okupanto persekiojamuosius disidentus ir rezistentus;

6. įtaigauti laisvojo pasaulio viešąją opiniją įžvelgti komunistų kėslus, savo veiksmų neremti iliuzijomis ir efektyviai ginti skriaudžiamųjų teises.

Mūsų pastangas ir darbus telydi:

išmintis, kuri tepaverčia mūsų siekimus taikliais sprendimais,

teisingumas, kurio pagrindu kuntume šviesesnę socialinę santvarką,

dvasinė ištvermė ir savitvarda, kurios būtinos mūsų teisingame kelyje į laisvę.

Tepadeda Dievas mūsų bendruomenei stiprėti ir dirbti, kad mūsų brandi ir aukštos dvasinės kultūros lietuvių tauta laimėtų laisvę ir Lietuva atgautų Nepriklausomybę.

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKLA

1. Seimas siūlo Vlikui vėl šaukti periodines veiksnių konferencijas darbams aptarti, derinti ir remti.

2. Seimas pritaria White Plains 1974 m. konferencijos nutarimams ir įpareigoja Lietuvių Bendruomenę vykdyti joje sutartus darbus kartu su tais veiksniais, kurie sutiks bendradarbiauti.

3. Seimas siūlo PLB Valdybai ir Kraštų Bendruomenėms sekti ir atitaisyti svetimųjų informacijos apie Lietuvą klaidas, sudarant tam reikalui specialius organus.

4. Seimas siūlo Lietuvių Bendruomenei kartu su kitais veiksniais sudaryti dvi nuolatinės bendras komisijas:

a. Lietuvos sienų ir santykių su kaimynais,

b. Parengties.

5. Seimas, kreipdamas dėmesį į žydų ir lietuvių dialogą ryšium su Antrojo pasaulinio karo įvykiais, skatina visuomenę laikytis jame didžiausio objektyvumo, išjungti iš diskusijų jausmus ir pavienių asmenų nusikaltėlių veiksmus vengti priskirti tiek lietuvių, tiek žydų tautoms. Taip pat Seimas siūlo PLB Valdybai rūpintis dokumentinės medžiagos kaupimu ir paruošti žydų-lietuvių santykių istorija.

6. Bendradarbiaujant su kitais veiksniais, siekti kad Vilniaus arkivyskupija Šventojo Sosto būtų prijungta prie Lietuvos bažnytinės provincijos. Taipgi prašyti, kad Karaliaučiaus sritis būtų išimta iš Lenkijos bažnytinės provincijos ir priskirta Lietuvos bažnytinei provincijai.

7. Seimas ragina Lietuvių Bendruomenę kelti pasaulio viešumon Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčios ir katedros grąžinimą kulto reikalams. Ateistinis muziejus bažnyčioje ir katedros naudojimas ne kulto reikalams užgauna tikinčiųjų lietuvių jausmus ir niekina visos lietuvių tautos praeitį.

(Nukelta į 3 psl.)

Su lietuviais pasaulyje

ENCIKLOPEDIJŲ LEIDIMO PABAIGTUVIŲ ŠVENTĖ

Gruodžio 3 d. Bostono lietuviai turės ypatingą šventę — bus paminėtos Juozo Kapočiaus išleistųjų „Lietuvių enciklopedijos" ir „Encyclopedia Lituanica" leidimo pabaigtuvės. Ligi to laiko bus išleistas paskutinis „Encycl. Lituanica" tomas.

Šventei rengti sudarytas komitetas. Programai vadovaus Stasys Santvaras.

TAIKOS DERYBOS

Birželio 18 d. Rochesteryje buvo susitikę JAV Lietuvių Bendruomenės ir ALTos valdybų atstovai ir tarėsi dėl įtempimų mažinimo ir veiklos derinimo.

„GRANDINĖLEI" PASKYRĖ PAŠALPĄ

L. Sagio vadovaujama Klevelando „Grandinėlė" šių metų pabaigoje važiuos koncertuoti į Australiją.

Kaip to miesto dienraštis „Plain Dealer" rašė, Ohio Arts Council paskyrė ansambliui 7.000 dolerių pašalpos.

Be kita ko, „Grandinėlė" yra pakviesta į IV pasaulio jaunimo kongresą 1979 m.

NEIŠLEIDO ŽMONOS PALAIDOTI VYRO

Sydnėjuje, Australijoje, mirusio plk. V. Šliogerio laidotuvės buvo atidėtos trims savaitėms, nes tikėtasi, kad galės atvažiuoti Lietuvoje gyvenanti jo žmona.

Tačiau ji negavo leidimo, ir iš artimųjų dalyvavo tik tame pat mieste gyvenąs sūnus Vytenis su žmona. Be kita ko, laidotuvėse keturios moterys — G. Kazokienė, A. Arienė, E. Belkienė ir G. Žigaitytė — sugiedojo senovinę lietuvišką raudą.

KLUBAS PASIPUOŠĖ LIETUVOS PEIZAŽAIS

Worcesterio (JAV) lietuvių Maironio vardo klubas pasipuošia dail. A. Rūkštelės pieštais Lietuvos peizažais.

Dailininkas yra sukūręs du didžiulius triptikus — „Tėviškė prie Nemuno" ir „Kauno panorama". Šalutiniuose paveiksluose yra nežinomo kareivio kapas Kaune, Vilniaus katedra su Gedimino pilies bokštu, Klaipėdos uostas, Vilniaus vaizdas pro šv. Onos bažnyčią į Trijų kryžių kalną.

Prie tų pagrindinių paveikslų dar pridėjo ir Maironio portretą.

RELATIONES STATUS DIOCESIUM IN MAGNO DUCATU LITUANIAE

Taip pavadintas prof. dr. Pauliaus Rabikausko, SJ, paruoštas istorijos šaltinių II tomas (808 psl.), išleistas Romoje. Tai yra Didž. Lietuvos Kunigaikštijos vyskupijų (Lucko, Smolensko, Mogilevo, Minsko, Vygrių, Seinų-Augustavo, Livonijos ir Pilteno) 1595-1867 m. siųstieji pranešimai Apaštalų Sostui.

Kaina 38 dol. minkštais viršeliais ir 42 dol. kietais (pirmasis tomas — 20 dol.).

DIDŽIULIS „SANDAROS" REDAKCINIS KOLEKTYVAS

JAV leidžiamąją „Sandarą" pastaruoju metu redaguoja Grožvydas J. Lazauskas.

Dabar, kaip „Naujienose" rašoma, jos redaktoriaus pavaduotojais pakviesti Ign. Andrašiūnas, E. Boreiša ir P. Bružas. Skyrių redaktoriai yra Janė Bajerčienė, dr. A. J. Gusenas, B. Brazdžionis, Leo Venckus ir R. Rudys, redakcijos nariai — J. Kapačinskas, K. Tautkus ir P. Venclova.

Anais reikšmingais metais Vilniuje

Dr. Jonas Basanavičius

DĖLIAI VASARIO 16 D. 1918 M. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO

Tarybos vice-Pirmininkas d-ras J. Šaulys, kalbėdamas „Lietuvos Aide" apie nepriklausomybės paskelbimą, sako: „Laukiamoji valanda išmušė. Šeštadienį, vasario 16 d. Lietuvos Taryba vienu balsu nutarė paskelbti Lietuvos nepriklausomybę... Įvyko, ko visa Lietuva senai troško bei laukė, ir Lietuvos Taryba, pasiryžusi prie šio žingsnio, išpildė tik aiškią tautos valią, kartkartėmis ir įvairiais būdais išreikštą. Nuo šios valandos Lietuvos valstybė, Lietuvos Tarybos keliama, atgimsta iš naujo. Atgimsta kartu mūsų vaidentuvėje ir visa virtinė jos kūrėjų bei gynėjų, o ypačiai visos eilių eilės tų jos gaivintojų, kurie valstybei žlugus, puolėsi kelti ją vėl ant kojų žodžiu, raštu, darbu.

Lietuvos valstybė buvo žlugusi, bet jos idėja, reikalas ją vėl atgaivinti, buvo likęs gyvas. Iš pradžių gaivinama vien tarp aukštesnių luomų, ta savo valstybės atnaujinimo idėja plečiasi pamažu vis plačiau ir plačiau, kol apima ji pagaliau pačių plačiųjų visuomenės sluoksnių. Ir mes matome jau 1905 metais, jog susirinkęs Vilniun vadinamas Didysis Seimas, taikindamasis prie ano meto sąlygų, stato drąsų savarankiškumo reikalavimą. Tai jau nebe vieno kurio luomo, o visos plačios Lietuvos visuomenės reikalavimas, kurios nuomonių reiškėjas ir buvo anas Seimas.

Nuo to laiko mūsų visuomenės politikos sąmonė dar labiau brendo ir aiškėjo. Geriausiai matome tai ištikus didžiajam pasaulio karui, kuris kaip tik visu sunkumu gulė be ko kito ir ant Lietuvos bei lietuvių tautos. Lietuvos kraštas buvo jau paverstas karo lauku, lietuvių tauta pasijuto tarp dviejų ugnių. Ir nežiūrint, jog lietuviai karo atsitikimų buvo suskaidyti, atskirti vieni nuo kitų, išmėtyti po įvairias, kovojančias tarp savęs valstybes, — jie vis dėlto įstengė, nepriklausomai vieni nuo kitų, vienodai nusistatyti dėliai svarbiausio savo politikos reikalo — Lietuvos ateities.

Ar tai paimsime Amerikos lietuvius, ar tai gyvenančius neutralinėse valstybėse lietuvių emigrantus, ar pagalios Rusijos lietuvius — visų jų norai ir pageidavimai, viešai pareikšti ir liečią Lietuvos ateitį, atatinka nutarimą, kurį yra priėmusi Lietuvos konferencija, posėdžiavusi Vilniuje rugsėjo 18-22 d. 1917 m. o kuriuo remdamasi ir skelbia dabar Lietuvos Taryba **Lietuvos nepriklausomybę.**

Sunkią valandą, kada karas nenustoja vis dar siautęs, atgimsta mūsų valstybė. Todėl iš anksto galima jau spėti, jog jos kėlimosi darbas nebus greitas ir lengvas.

Ir sunkių valandų turės be abejojimo pergyventi dar Lietuvos Taryba, bedirbdama priruošiamąjį darbą, kol nebus sušauktas steigiamasis seimas... Tame darbe reikalauja todėl ir laukia Lietuvos Taryba užuojautos, supratimo ir pagelbos iš plačiausios Lietuvos visuomenės, kurios reikalams juk ji tik tetarnauja".

Čia išreikštoji pesimistiška d-ro Šaulio nuomonė dėliai Tarybos darbuotės, Lietuvos nepriklausomybę paskelbus, deja, veik išsipildė. Lietuvos Taryba, rado savo veikimui kliūčių iš vokiečių valdžios pusės, kuri iš pradžių nebenorėjo pripažinti Lietuvos nepriklausobės. Taip dalykai dūravo daugau kaip ištisą mėnesį. Tik kovo pabaigoje Tarybos sumanyta buvo tuo reikalu siųsti delegaciją į Vokietijos kanclerį. Delegacija drauge su pirmininku A. Smetona buvo išrinkta iš d-ro J. Šaulio, kun. Just. Staugaičio ir adv. J. Vileišio. Kovo 22 d. iš Vilniaus išvažiavusi, delegacija sekančią dieną Berlyne įteikė gr. Hertlingui tokį pat pranešimą, kokiu buvo vasario 16 d. paskelbta Lietuvos nepriklausomybė. Beto delegacija pareiškė, jog Taryba stovi už Lietuvos valstybės santykius su Vokietija, kaip jie buvo formuluoti Tarybos nutarime gruodžio 11 d. 1917 m. Šitą pareiškimą paduodama kaizerinei Vokietijos valdžiai, Lietuvos Tarybos delegacija prašė pripažinti nepiriklausomą Lietuvos valstybę. Delegacija gavo iš Vokietijos Kanclerio šitą atsakymą: „Jo didenybės kaizerio, kaipo Vokiečių valstybės atstovo, vardu ir įsakymu aš Jums pareiškiu:

Kai Lietuvos Taryba, pripažintoji lietuvių tautos atstovybė, 1917 m. gruodžio mėn. 11 d. paskelbė atstatanti Lietuvą, **kaipo nepriklausomą valstybę,** kuri būtų tvirtu nuolatiniu sąjungos ryšiu susirišusi su Vokiečių valstybe ir suėjusi į konvencijas, visų pirma karo, susisiekimo, muitų ir monetų srityje, ir kai ji paprašė, atstatant tą valstybę, Vokiečių valstybės apsaugos ir pagelbos, po to dar, kai ligi šiol tvėrusieji valstybiniai Lietuvos ryšiai išnyko — Vokiečių valstybė, atsirėmusi paminėtu Lietuvos Tarybos 1917 m. gruodžio mėn. 11 d. pareiškimu, **pripažįsta Lietuvą kaipo liuosą nepriklausomą valstybę.** Vokiečių valstybė yra pasiruošusi Lietuvos valstybei, ją atstatant, pateikti prašomos apsaugos ir pagelbos ir imsis sutartyje su Lietuvos gyventojų atstovais tam tikslui reikalingų priemonių. Taip toliau, kas reikiant, bus daroma sąjungos ryšiui su Vokiečių valstybe ir numatytoms bei reikiamoms konvencijoms nustatyti. Kaizerio valdžia čionai vaduojasi tuo, kad nustatytinos konvencijos derės tiek Vokiečių valstybės reikalams, tiek ir lietuvių, o Lietuva neš dalį Vokietijos karo sunkenybių, kurios tarnauja taipo pat jos paliuosavimui".

(bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Aušra, Nr. 1, 1978 m. Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos centro valdybos organas, Seinai, Lenkija. Leidžia RSW „Prasa-Książka-Ruch". Redaguoja kolegija, Vyr. red. E. Petruškevičius. Red. adresas: 16-500 Sejny, ul. 1-go Maja, Nr. 19, Polska. Prenumerata užsieniui — 30 zl.

Bridges, Nr. 5, 1978 m. gegužis. Lithuanian-American Newsletter. Red. Algirdas Budreckas, P. O. Box 9061, Boston, MA. 02114, USA.

Pasaulio Lietuvis, Nr. 41, 1978 m. gegužis. PLB mėnesinis žurnalas.

Technikos Žodis, Nr. 1, 1978 m. kovas. PLIAS ir ALIAS trimėnesinis žurnalas.

Krivulė, Nr. 2, 1978 m. liepa. Leidžia Vakarų Europos lietuvių Sielovada, Piazza Asti 25, 00182 Roma, Italia.

Ateitis, Nr. 4, 1978 m. balandis. Katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas. Leidžia Ateitininkų Federacija, Čikaga.

Eucharistija, kun. P. Celiešiaus teologinis svarstymas „Eucharistijos esmė ir prasmė". Išleido Vak. Europos Liet. Sielovados Centras Vokietijoje.

Laiškai Lietuviams, Nr. 5, 1978 m. gegužis. Religinės ir tautinės minties kultūros žurnalas, Čikaga.

LIETUVOJE

ŠERNŲ MEDŽIOKLĖS

Vasario mėn. buvę paskaičiuota, kad Letuvoje šiuo metu yra daugiau kaip 14 tūkst. šernų. Todėl 1978-1979 m. medžioklės sezone leidžiama jų sumedžioti 9.000 (ankstesniame sezone sumedžiota 8.000).

Pirmiausia siūloma medžiokles organizuoti ten, kur jie daro žalą žemės ūkiui. Griežtai draudžiama medžioti šernus, kurios vedžioje paršiukus.

PAŠALPOS UŽ VAIKUS

Iš „Valstiečių laikraštyje" pateikiamųjų atsakymų matyti, kokios yra nustatytos sąlygos šeimoms, kad jos gautų papšalpą už vaikus.

„Teisę gauti pašalpą vaikams", rašoma atsakyme vienai motinai, „turi šeimos, kurių vidutinės bendrosios pajamos šeimos nariui ne didesnės kaip 50 rublių per mėnesį.

„Apskaičiuojant vidutines bendrąsias šeimos pajamas, į jas įskaitomos taip pat pagal vyriausybės patvirtintą normatyvą pajamos, gautos iš asmeninio pagalbinio ūkio. Kolūkio nario šeimai šis normatyvas yra 115 rublių mėnesiui.

„Sodybinio sklypo dydis neturi reikšmės. Svarbu tik, kad kolūkiečio šeima naudojasi sodybiniu sklypu.

„Sprendžiant iš laiške pateiktų duomenų, jūsų bendrosios pajamos vienam šeimos nariui yra didesnės kaip 50 rublių, todėl pašalpa vaikams nepriklauso".

(Ta šeima turi du vaikus, uždirba 117 rublių mėnesiui, naudojasi 30 arų sodybiniu sklypu).

„Motinoms, turinčioms devynis vaikus, pagimdžiusioms dešimtą vaiką, išmokama vienkartinė 175 rublių pašalpa", atsakoma kitais klausėjai.

„Kai dešimtajam vaikui sukanka vieneri metai, nuo antrųjų metų iki penkerių metų mokama mėnesinė pašalpa po 12 rublių 50 kapeikų".

LENGVATOS KARO INVALIDAMS

„Tėvynės karo invalido pažymėjimas", kaip rašoma „Tiesoje", „duoda teisę jo turėtojui nemokamai važiuoti visų rūšių miesto keleiviniu transportu, išskyrus taksi, bendrojo naudojimo automibilių transportu, išskyrus taksi, kaime nuolatinės ar laikinos invalido gyvenamosios vietos administracinio rajono ribose. Teikiama 50 procentų nuolaida važiuojant geležinkeliu, tarpmiestiniais autobusais ir skrendant vidaus oro linijų civilinės aviacijos lėktuvais, išskyrus lėktuvais JAK-40 ir IL-14, nuo spalio 1 dienos iki gegužės 15 dienos kasmet. Didžiojo Tėvynės karo invalidai aptarnaujami be eilės prekybos, visuomeninio maitinimo, transporto, ryšių, buitinio aptarnavimo įmonėse, sveikatos apsaugos įstaigose".

J. GRUŠO TRAGIKOMEDIJA SAMARKANDE

Samarkando (Uzbekijoje) rusų teatras pastatė J. Grušo tragikomediją „Meilė, džazas ir velnias".

Tas veikalas su pasisekimu buvo vaidinamas Rusijos miestų teatruose.

NAUJUOSE KAUNO DAILĖS RŪMUOSE

Naujai pastatytuose Kauno dailės rūmuose jau buvo surengta Lietuvos jaunųjų dailininkų kūrybos paroda.

PARTIJA NEPATENKINTA LITERATŪROS IR MENO KRITIKA

1972 m. Sov. Sąjungos komunistų partijos centro komitetas buvo paskelbęs nutarimą „Dėl literatūros ir meno kritikos". Tas nutarimas buvo svarstomas ir vykdomas ir Lietuvoje. O dabar, po kelerių metų, Lietuvos komunistų partijos centro komitetas priėmė nutarimą „Dėl literatūros ir meno kritikos būklės", kuriame apžvelgiama, kas gera padaryta, vykdant aną Maskvos nutarimą, ir kokie dar trūkumai matomi.

Sakoma, kad pagerėjo literatūros ir meno kūrinių recenzavimas, tačiau kritika „nepakankamai aktyviai ir nuosekliai įtvirtina revoliucinius, humanistinius socialistinio realizmo meno idealus, demaskuoja reakcinę Vakarų buržuazinio meno ir dekadentinių srovių, revizionistinių estetinių koncepcijų esmę" ir t. t. „Kai kurios knygų, spektaklių, kino filmų, koncertinių programų recenzijos yra pagrįstos komplimentais", daugelis meno kūrinių „išnyksta iš kritikos akiračio".

Dėl to atitinkamoms sąjungoms, ministerijoms, komitetams, leidykloms, spaudai ir organizacijoms primenamas anas maskviškis partijos centro komiteto nutarimas ir reikalaujama sutelkti jėgas ir tobulinti kritikos sritį, stiprinti „meninės kūrybos idėjinį kryptingumą", plačiau naudoti literatūros ir meno kūrinius idėjiniam ir estetiniam dirbančiųjų auklėjimui, harmoningam asmenybės ugdymui.

KAZIUKAS PARVAŽIAVO

Baigęs technikumo pirmą kursą, Kaziukas iš miesto parvažiavo atostogų. Įėjo sūnus pro duris, ir motinai kvapą užėmė: apiplyšęs, apiblukęs...

— Ar apiplėštas, ar išvarytas, — nusmelkė per širdį Grigienei. Ir puolė ji sūnui ant kaklo.

— Šalčiau, motute, šalčiau, — kažkaip negirdėtai motiną pastatė į vietą sūnus. Įsijungė magnetofoną.

Atšaldyta motina nieko daugiau neklausinėjo. Tik viena sau sumetė mintyse: ir maistą tėvas tempė kas antrą savaitę, ir pinigus saujomis palikdavo, o vienturtėlis toks nusibaigęs iš sostinės grįžo.

Pasiklausęs muzikos, Kaziukas pats priėjo prie sutiktuves ruošiančios motinos:

— Matau, mamut, nelabai pradžiugino mano išvaizda. Žinok, du mėnesius džinsams taupiau, vien lašiniais gyvenau.

— Nabagėli tu mano, jautė širdis, kad tu ten džiūsti. Tai gal apvogė, gal naktį kas užpuolė?

— Kaimas... Tamsus kaimas iš tavęs, mamut. Kaip iš dangaus man nukrito šitas pirkinys: prašė dvidešimt, nusiderėjau iki aštuoniolikos. Žinai, kiek dabar už tokius moka?..

— Bala jo, to mokėjimo. Gavai stipendiją, užsimokėjai, ale gi labai jau nekokie, aplopyti...

— Ir vėl tu, mamut, kalbi kaip iš vidurio kaimo. Ne rublių aštuoniolika, o dešimtinių. Čia gi firma...

Ir išėjo Kaziukas su tranzistoriumi į kiemą.

Motina sustingo prie lango. Aštuoniolika dešimtinių!.. Dvi tėvo algos. O sūnų — nors į kanapes statyk.

— Aš prie paršų šitaip neičiau. Ką žmonės pasakys, kur akis dėti?

O Kaziukas, metus pasitrynęs mieste, nuėjo kolūkio gatve. Išdidus, iš vidurio miesto.

S. Gedraitytė („Valstiečių laikraštis")

UOGOS LIETUVOJE

„Valstiečių laikraštis" rašo, kad Lietuvoje yra daugiau kaip 220 tūkstančių hektarų uogynų, kur auga mėlynės, bruknės, spanguolės ir žemuogės, avietės ir gervuogės.

Derlingais metais esą galima surinkti iki 15 tūkst. tonų mėlynių, 6 tūkst. tonų bruknių, 3 tūkst. tonų spanguolių, 4 tūkst. tonų aviečių, 2 tūkst. tonų žemuogių.

PLB SEIMAS

(atkelta iš 2-ro psl.)

8. Seimas prašo visų Kraštų Bendruomenes atkreipti savo kraštų vyriausybių ir visuomenės dėmesį į 1980 m. Maskvoje būsimuosius olimpinius žaidimus, skatinant juos boikotuoti, jei ir toliau Sovietų Sąjungoje bus vykdomi pagrindinių žmogaus teisių pažeidimai.

9. Seimas prašo PLB Valdybą kreiptis į Šv. Sostą, Lenkijos vyskupų konferenciją, Varšuvos ir Gniezno arkivyskupą kardinola Wyszinskį - Lenkijos primą ir Lomžos vyskupą, kad lietuviams būtų užtikrintos tos pačios teisės melstis lietuvių kalba ir naudotis Seinų katedra, kaip ir lenkams, ir kad Katalikų bažnyčia Lenkijoje Seinų-Punsko krašto lietuvius laikytų lygiateisiais bažnyčios sūnumis ir dukterimis. Raginti išeivijos lietuvių veiksnius, organizacijas ir visuomenę aktyviai prisidėti prie Seinų-Punsko lietuvių kovos už savo teises.

10. Seimas skatina PLB Valdybą sudaryti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų komisiją politiniams reikalams.

11. Seimas skatina siekti, kad Nobelio taikos premija būtų skiriama sovietinio režimo disidentams, jų tarpe ir lietuvių rezistentų grupei Helsinkio nutarimams sekti.

12. Seimas ragina laisvinimo veiksnius plėsti politinių kalinių gelbėjimo akciją.

13. Seimas didžiai vertina Lietuvos Katalikų Elažnyčios Kronikos bei kitos pogrindžio spaudos leidimą ir prašo visų Kraštų Lietuvių Bendruomenes visais galimais būdais šias pastangas remti.

LIETUVIŲ KULTŪRINIAI REIKALAI

1. Seimas pritaria IV-sios PLB Valdybos kultūriniams ryšiams su kitais kraštais ir ragina naująją PLB Valdybą juos tęsti, taip pat išplečiant į Europą ir Australiją. Stengtis, kad repertuarai visų pirma būtų lietuviški.

2. Seimas ragina visus lietuvius ir visų Kraštų Bendruomenių vadovybes remti Jaunimo Kongresus, prašo į Mokslo ir Kūrybos simpoziumus kviesti mokslininkus ir iš kitų kraštų ir siūlo paskirų Kraštų Bendruomenių vadovybėms organizuoti keliones į kitus kraštus, pavyzdžiui į Australiją, Europą, Pietų Ameriką ir kitur su tikslu palaikyti glaudesnius savitarpio ryšius.

3. Seimas ragina visų Kraštų Bendruomenes ruošti daugiau vadovų chorams, tautinių šokių bei teatro grupėms ir kitiems meniniams vienetams.

4. Seimas siūlo PLB Valdybai steigti komisiją, kurios tikslas būtų aprūpinti prieinamomis kainomis visų kraštų lietuvius knygomis, plokštelėmis, laikraščiais ir kitais leidiniais.

5. Seimas ragina PLB Valdybą sudaryti sąlygas kuriame nors Šiaurės Amerikos universitete pastoviai lituanistikos katedrai.

6. Seimas siūlo PLB Valdybai peržiūrėti lietuvių kultūros politiką, skiriant daugiau dėmesio toms sritims, kur susiduriama ypač su sovietinės ideologijos ir Maskvos politinių varžtų iškraipymais.

7. Seimas prašo visų Kraštų Lietuvių Bendruomenes ir visas lietuvių organizacijas švęsti karaliaus Mindaugo vainikavimą drauge su Vasario 16-sios švente.

(Bus daugiau)

Arvydas dar neišsipagiriojo

Tur būt, dažnas yra skaitęs „pasikalbėjimus Maikio su tėvu", kuriuos spausdina Bostone leidžiamasis „Keleivis". Viename iš paskutiniųjų „pasikalbėjimų" buvo paliestas labai aktualus klausimas: iš Lietuvos atvažiavo toks mokytas giminė, dvi dienas valgo steiką, geria gyvatinės, kiek tik telpa į pilvą, bet su juo negalima susikalbėti.

Svečias pasakoja, jog mūsų tėvynė dabar yra tokia didelė, kad nuo Plungės siekia iki Kinijos sienos; Lietuvoje dabar nėra nei dvarininkų, nei kumečių, žemdirbiai turi visi lygiai tiek žemės, kiek akis užmato. Valgo visi tiek, kad net pilvas užsikemša, bet gydymas nemokamas, tai tuoj atkemša. Kiaulių šėrikai ir karvių melžėjos — visi eina į darbą su medaliais ant krūtinių, kuriuos gavo iš „visų žemaičių mylimo ir šlovinamo" prezidento Brežniausko...

Šios ilgos istorijos nebūčiau pasakojęs, jeigu panašus atsitikimas nebūtų atsitikęs Anglijos mieste, Derby, ir jeigu to atsitikimo nebūtų aprašę didieji Sov. Sąjungos ir D. Britanijos laikraščiai.

Viskas prasidėjo 1977 m. spalio 16 d., kai tūlas Arvydas Jurkša važiavo traukiniu iš Derby į Nottinghamą ir dėl nepadoraus elgesio buvo policijos suimtas. Byla atsidūrė teisme, ir ją plačiai aprašė Londono dienraštis „Daily Telegraph" (1979. I. 18). Ką jis rašė, buvo atpasakota „Europos Lietuvyje" (1978. I. 24). Po to viskas nutilo iki š. m. liepos 15 d., kada vilniškė „Tiesa" atspausdino Arvydo Jurkšos (Vilniaus inžinierinio statybos instituto docento) laišką redakcijai. Laiške britų policija yra kaltinama žmogaus teisių pažeidimu. Tą laišką sovietų telegramų agentūra TASS paskelbė pasauliui. Liepos 20 d. tą TASSo kaltinimą plačiai atpasakojo „Daily Telegraph" ir kiti anglų laikraščiai.

Laiške „Tiesos" redakcijai A. Jurkša aiškina, kodėl jis nutraukė savo stažuotę Anglijoje. Jis sako:

„Pernai rudenį nuvykau į Angliją mokslinei stažuotei, kuri pagal tarpvalstybinį susitarimą turėjo tęstis iki šių metų birželio 30 dienos. Tačiau mokslinį darbą Anglijoje dėl grubių provokacijų prieš mano — tarybinio piliečio — orumą teko nutraukti žymiai anksčiau.

Tam tikros Anglijos tarnybos, siekdamos įvykdyti prieš mane provokaciją, panaudojo ten gyvenančius lietuviškuosius buržuazinius nacionalistus. Vienas jų — Derbio miesto gyventojas Juozas Šližys spalio 16 dieną pakvietė mane į svečius. Šį pakvietimą aš priėmiau. Būnant svečiuose J. Šližys bei jo žmona Vanda pradėjo įžeidinėti mane kaip tarybinį pilietį. Todėl man neliko nieko kito, kaip palikti jų namus. Išėjęs į gatvę, pamačiau prie pat J. Šližio namų stovinčią policijos mašiną.

Grįždamas traukiniu į Birminghamą, buvau visai nepagrįstai suimtas, nepateikus man jokio kaltinimo. Pareiškiau protestą policijai, tačiau priešintis buvo beprasmiška, ir mane nugabeno į transporto policijos poskyrį, esantį Birminghamo geležinkelio stotyje. Buvau užrakintas kambaryje. Ten išbuvau su antrankiais apie pusę valandos. Nežinojau, dėl ko esu suimtas ir kaip ilgai čia būsiu laikomas. Paskui atvyko policininkai, kurie mane pervežė į kitą policijos poskyrį".

Aprašęs kratą ir karceį, kuriame jam teko sėdėti, A. Jurkša toliau sako: „Tada vienas policininkas spyrė man, po to, man jau gulint ant betoninių grindų, užsimojo spirti į galvą... Sužalojo abi rankas ir sulaužė dešiniosios rankos vieno piršto sąnarį. Dar kartą pareiškiau, kad jiems teks atsakyti už šį grubų pasityčiojimą".

Už nusikaltimus, kurie buvo aprašyti „E. L." Nr. 4, teismas A. Jurkšą nubaudė pinigine bauda. Atsiliepęs po pusės metų, Arvydas Jurkšas „laiško redakcijai" pabaigoje sako:

„Deja, toje šalyje (D. Britanijoje) yra jėgų, kurioms nepatinka Helsinkio pasitarimo rezultatai ir ryšium su jais besiplečiantys ryšiai tarp TSRS ir Anglijos mokslininkų. Tam, kad sukliudytų mokslininkų bendradarbiavimą, Anglijos reakcija naudoja įvairias provokacijas. Tai jie bandė padaryti ir su manimi... apie čia aprašytus provokacinius tam tikrų Anglijos tarnybų bei lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų veiksmus, grubiai pažeidžiančius žmogaus teises, turėtų sužinoti plačioji visuomenė".

* * *

Plačioji visuomenė, be abejo, žino, kuri valstybė nuolat pažeidžia žmogaus teises ir baudžia sunkiausiomis bausmėmis tuos, kurie stebi, kaip vykdomi Helsinkio susitarimai. Tad apie tai kalbėti čia nėra reikalo. Pakalbėkime žmoniškai, kas atsitiko Derbyje.

Kaip tame pasikalbėjime Maikio su Tėvu, suminėtame šio straipsnio pradžioje, Arvydas Jurkšas, turėdamas kišenėje iš giminių gautą adresą, užsipraše atvažiuoti pas Šližius į svečius. Ten buvo lietuviškai pavaišintas. Pradžioje pasikalbėjimas vyko draugiškai, kaip paprastai tarp lietuvių, ir gal būtų pasibaigęs gražiuoju, jeigu svečias nebūtų užsibuvęs. Pasivaišinęs jis pradėjo grasinti šeimininkams ir apskritai „lietuviškiems buržuaziniams nacionalistams", lyg būtų KGB agentas. Prisipildamas sau stikliukus, jis pradėjo reikalauti iš šeimininkų 300 svarų „paskolos".

Šeimininkams pasirodė keista, kad tokios turtingos šalies pilietis ir aukštas mokslininkas reikalauja iš „kapitalistų išnaudojamo" darbininko pinigų. Tada šeimininkė, prisiminusi tuos kolchozininkams dalijamus medalius, ir pasakė: „Su Brežnevo medaliais nuogo klyno neužlopysi".

Draugiškas pasikalbėjimas nutrūko. Svečiui išprašyti teko pakviesti policiją. Kaip po teismo rašė britų spauda, važiuodamas traukiniu į Birminghamą, A. Jurkšas pradėjo kibti prie vienos merginos, nepadoriai į ją pasikesindamas. Pasirodo, kad mergina buvo civiliais drabužiais apsirengusi policininkė. Girtas ir įtūžęs Jurkšas pradėjęs siautėti viename traukinyje, sulaužydamas net vieną stalą. Birminghame jis buvo perduotas policijai, ir nuo čia jis pradėjo ginti savo „tarybinio piliečio orumą".

Ligšiol teismo bylos aprašymuose anglų spaudoje A. Jurkša buvo vadinamas Sovietų piliečiu. Bet dabar, kai per devynis mėnesius neišsipagiriojęs „tarybinis mokslininkas" prirašė „Tiesoje" nesąmonių, jis išsidavė esąs lietuviu. Toks jo elgesys būtų suprantamas tik tuo atveju, jeigu jis būtų buvęs KGB samdinys.

J. Radzivonas

Skaitytojų laiškai

„GELEŽINIS FONDAS" PAGALBAI KOVOJANTIEMS

Gelbėdami kankinius, juk prisidėsime, kad visas pasaulis būtų išgelbėtas.

Ne tik šiandien, bet ir iš viso pastaraisiais metais pastebėta, kad didžioji dauguma lietuvių visuomenės emigracijoje, ypač Anglijoje, pradėjo atokiau laikytis nuo Lietuvos išlaisvinimo reikalų. Žinoma, tam yra daug priežasčių. Aš čia jų visų nevardysiu, nes tai jau šimtus kartų buvo daryta lietuviškoje spaudoje. Tik noriu priminti, kaip būtų galima pagyvinti tą mums visiems gyvybinę laisvės ir nepriklausomybės kovą ir koks prieinamiausias kelias vestų mus arčiausiai prie tikslo.

Pirmiausia siūlyčiau čia, Anglijoje, pradėti organizuoti „Geležinį Fondą". Reikėtų surasti kurioj nors liet. organizacijoj sąžiningą asmenį, kuris apsiimtų šituo darbu rūpintis ir teikti pagalbą mūsų žmonėms, patekusiems į teismus, kalėjimus, lagerius, Sibirą ir t. t. Šitam visam darbui finansuoti ir būtų „Geležinio Fondo" tikslas.

Steigti reikėtų pradėti pirmiausia nuo linksmesnių vietų, kur svarstoma net iki apalpimo ir visiškai be jokio tikslo. Pavyzdžiui, Liet. Namuose, Liet. Sodyboje, Sporto ir Soc. klube ir visų kitų kolonijų klubuose-baruose. Prie barų ir lošimo mašinų reikėtų padėti metalinę dėžutę su užrašu „Geležinis Fondas". DBLS centro valdybos nutarimu, tam tikras sąskrydžių ir visokių kitokių pramogų pelno procentas taip pat turėtų būti skiriamas tam fondui.

Kur kunigai lietuviai vadovauja, dalis bažnyčiose iš žmonių surinktų pinigų taip pat turėtų būti skiriama fondui.

Kiekvienas lietuvis šalia DBLS nario mokesčio svarą ar kitokią sumą per metus galėtų įmokėti ir tam reikalui.

Lietuvoje gyvenantieji prisideda be sąlygų — savo gyvybe, krauju, kančiomis ir visais regimais ir neregimais skausmais, kurie išplaukia iš okupanto priespaudos. Jų įnašas kovoje dėl laisvės yra šimtaprocentinis.

Mūsų įnašas būtų tik pagalbinis. **Pradžiai aš aukoju 50 svarų tam „Geležiniam Fondui".**

Petras Širmonis

NAUJAS ITALIJOS PREZIDENTAS

Tokia antrašte „Europos Lietuvis" Nr. 29, pirmame puslapyje, įdėjo įdomų, bet, mano nuomone, tendencingą straipsnį apie naująjį Italijos prezidentą.

Sakau, įdomų, nes iš jo sužinojau įdomių informacijų apie prezidentą, bet tendencingą, nes visas straipsnio tonas perša mums socializmą, kaip geriausią valdymo sistemą. Ne mano reikalas peikti ar ginti socializmą. Tačiau minėtasis straipsnis, atrodo, išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę, nes nėra autoriaus parašo. O tas straipsnis ne vien perduoda prezidento pareikštąsias mintis. Jis taip pat prideda, kad italai antru kartu išsirinko prezidentu socialistą dėl to, kad socializmas yra gyvas italų širdyse.

Argi taip buvo? Socialistai Italijos partijų lygoje užima tik trečią vietą. Sandro Pertini buvo kompromisinis kandidatas, nes dvi didžiosios partijos, krikščionys demokratai ir komunistai, nesutiko balsuoti už priešingų partijų pastatytuosius kandidatus.

Nesakau, kad jis bus blogas prezidentas. Gal jis visus nustebins, kaip nustebino popiežius Jonas, kuris irgi buvo kompromisinis kandidatas.

M. Bajorinas

NE WESTMINSTER ABBEY, BET WESTMINSTER CATHEDRAL

Gerb. Redaktoriau,

Neseniai „Europos Lietuvyje" patalpinote vieną mano aprašymą iš Jaunimo Kongreso ruošos darbų, kuriame neteisingai parašiau, kad buvo kalbėta apie galimybę suruošti Jaunimo Kongreso proga sekmadienio pamaldas Westminster Abbey patalpose. Kadangi esu iš kito krašto ir nežinau, kiek Westminster pavadinimu yra Londone patalpų, maniau, kad yra tiktai viena Abbey. Aiškus dalykas, kad katalikų pamaldos turėtų būti laikomos katalikų katedroje Westminster Cathedral, kaip pastebėjo tie, kurie pataisydami klaidą man rašė į Kanadą. Jaunimo Kongreso Ruošos pasitarime dalyvavusieji mano straipsnio neskaitė, taigi klaida padaryta mano ir, tikiuosi, šiuo laišku bus atitaisyta.

Su pagarba

Gabija Juozapavičiūtė, PLJS pirmininkė

TRUPUTĮ KITAIP

A. P-kis rašinyje „E. L." Nr. 30 apie Dariaus ir Girėno minėjimą Manchesteryje rašo ,kad paskaitos metu buvo iškeltas mums visiems aktualus ir įdomus egzilinės vyriausybės sudarymo dabarties metu klausimas. Toliau rašo, kad logiška išvada aiškiai sako, jog tokios vyriausybės sudarymas niekad nėra per ankstyvas ir t. t.

Aš tokios išvados nepadariau. Aš sakiau, kad po dr. A. Štromo paskaitų ir dar spaudoje diskusijoms tebevykstant, yra žmonių, kurie nerimsta ir visus įtaigoja, jog mes skubintumės tokią egz. vyriausybę sudaryti. Aš pabrėžiau, kad mes būtume ramūs, nes pirmoj eilėj mūsų pareigūnai turi labai gerai apsvarstyti, ar mums tokia egz. vyriausybė šiuo metu reikalinga.

Tai buvo mano aiškiai pasakyta.

Vik. Ignaitis

MOTERIMS

Netikėjau, kad moterys taip jautriai atsilieps į mano laišką. Ponios Daunorienės maloniuose, bet rimtuose žodžiuose skamba liūdna gaida ir pesimizmas. Ji daug tiesos pasakė. Bet jos patarimu nuvykti į Lietuvą ir atsivežti redaktorę, deja, negaliu pasinaudoti. Jei mes galėtume ten nuvažiuoti, tai Sadūnaites ir Pranckūnaites būtume seniai atsivežę.

Tačiau vis dėlto šį tą dar galima daryti ir čia, Anglijoje. Bandysiu rasti vidurkį problemai išspręsti ir siūlau moterims vieną tikrai įgyvendinamą dalyką — Moterų puslapį tame pačiame „Europos Lietuvyje", redaguojamą ir užpildomą pačių moterų. O medžiagos tam juk „kalnai" būtų, ir jo pasisekimu netenka abejoti.

Moterys tremtyje atlieka didelį kultūrinį ir reprezentacinį darbą, o jų praktiška pagalba įvairiuose parengimuose yra neįkainojama.

Tikiu, kad motinos turėtų daug ką pasakyti apie jaunimo auklėjimo vargus ir tuos sunkumus, su kuriais tenka susidurti lietuvei motinai svetimame krašte. Dabar mes tegirdime tik kitų priekaištus joms, kad neišmokė jaunimo savosios kalbos ar nepakankamai paruošė juos gyvenimui. Bet, tikiu, ne viena jų kraujuojančia širdimi bejėgiškai žiūrėjo, kaip čia pat prieš jos akis subyra į trupinius visos viltys ir pastangos; ne vieną karčią ašarą nubraukė nuo veido, matydama pralaimėjusi kovą, kai jaunikliai, apsikaišę svetimomis plunksnomis, išlekia niekad netikėta kryptimi.

Visa tai turėtų atsispindėti mūsų spaudoje. Iš trumpų kronikinių pranešimų, kurie dažniausiai parašomi vis tų pačių asmenų, ateities istorikai negalės susidaryti tikro tremties gyvenimo vaizdo.

Nereikia būti didele kalbos žinove parašyti ką nors iš savo buities. Pataisyti gramatikos klaidas yra redaktoriaus darbas. Rašančioms tereikia tik paimti gabalą popieriaus ir išlieti jame vską, kas tik ant širdies yra.

Tad po atostogų, papildžiusios energiją ir paraudusiais nuo saulės veideliais, galėtų imtis organizuoti moterų puslapį.

Žinoma, leidėjai turės surasti savo laikraštyje jam vietos. Tai galima padaryti įdedant jame vieną lapą, kurio antrąją pusę užpildytų jaunimas savąja „Saule" arba „Lynes".

Juk viskas galima. Tereikia tik vieno vienintelio dalyko — noro.

Laikraštis juk yra ir skaitytojų. Mes sumokame už jį nemažą pinigą. Be to, daugelis yra L. Namų dalininkai (moterys irgi), taigi jauskite teisę paprašyti leidėjus, kad būtų suteikta vietos jūsų puslapiui.

Tad, sesės, drąsiau ženkite pirmuosius žingsnius. Su džiaugsmu sveikinčiau jūsų pirmąjį „Puslapį" ir iš anksto linkiu sėkmės.

Kazys Leonas

Europos Lietuvių Kronika

TAUTOS FONDUI AUKOJO

Ponas X — 8 sv., P. Šablinskas — 50 sv. Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

AUKOS

Spaudos reikalams aukojo:

P. Girnius — 3.50 sv., V. Jakubaitis — 4.50 sv., B. Navaslauska — 0.50 sv., J. Markevičius — 0.50 sv., P. Šablinskas — 50 sv.

Nuoširdus ačiū.

IŠVYKO Į J. A. V-BES

Rugpiūčio 5 d. DBLS pirm. Jaras Alkis išvyko keturioms savaitėms atostogų, kurias praleis J. A. V-bėse. Jis dalyvaus Pasaulinėje Liet. Skautų Jubiliejinėje stovykloje prie Bostono.

Stovyklon išvyko ir Rajono vadas J. Maslauskas.

DR. A. ŠTROMAS MANCHESTERIN

Dr. Aleksandras Štromas, ligšiol dirbęs mokslinį darbą Bradfordo universitete, nuo 1978-79 akademinių metų pradžios yra pakviestas skaityti paskaitas Salfordo universitete Manchesteryje. Tuo pat metu jis lieka moksliniu bendradarbiu Bradforde.

„EUROPOS LIETUVIUI" REIKALINGAS REDAKTORIUS

Dabar kol kas tik laikinai komisijos tvarkomam „Europos Lietuviui" reikalingas nuolatinis redaktorius.

Suinteresuotieji prašomi rašyti D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdybai, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT, Great Britain.

TURĖJO BŪTI „BRITANIJOS LONDONE"

K. Barėno straipsnyje „Nauja novelės antologija anglosaksams" („Europos Lietuvio" Nr. 30), be kitų korektūros klaidų, įsivėlė viena ir tokia, kuri labai supainioja prasmę. Sakinyje „O kas būtų, sakau, jei mes imtume ir išleistume Britanijos lietuvių poetų antologiją?" po žodžio „Britanijos" praleistas žodis „Londono".

LONDONAS

PENKTASIS TURGELIS

Vasara eina į pabaigą. Baigiasi atostogų laikas. Po trumpo poilsio ir dainavietės ruošiasi vykdyti savo numatytus rudens ir žiemos darbus. Svarbiausieji ir daugiausia pelno duodantieji yra rengiamieji turgeliai ir kalėdiniai bazarai.

Penktasis turgelis bus rugsėjo 16 d. Taigi laiko nedaug. Visus, kas tik gali, prašome paremti tą mūsų darbą, prisiunčiant nereikalingus drabužius, indaują, papuošalus, knygas ir kita. Viskas tinka, viską galima parduoti. Taip pat jau laikas padėti ir kalėdiniam bazarui, kuris numatomas lapkričio 24-25 dienomis. Čia reikalingi rankdarbiai, visokie meno dirbiniai. Be to, labai prašome aukoti ir fantus kalėdinio bazaro loterijai.

Remdami „Dainavą", padėsite ligoniams, seneliams ir kitiems vargan patekusiems tautiečiams. Dalis metinio pelno skiriama jaunimo ir lietuviškų organizacijų paramai.

Malonėkite dosniai atsiliepti į šį mūsų prašymą.

Daiktus siųsti iki rugsėjo 10 d.: „Dainava", 2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT.

Iš anksto nuoširdžiai dėkojame.

Dainavietės

SVEČIAI IR VIEŠNIOS

Lietuvių Namuose buvo apsistoję Jurgis ir Gražina Blekaičiai, atvykę iš Vašingtono. J. Blekaitis, rašytojas ir buv. aktorius bei režisierius, dabar dirba Amerikos Balse. Iš Londono p. p. Blekaičiai išvyko atostogų į kontinentą.

Lietuvių Namuose taip pat lankėsi buvęs Anglijos lietuvių veikėjas Kazys Rožanskas, dabar gyvenąs Čikagoje. Anglijoje jis aplankė senus draugus.

VISI Į DEMONSTRACIJĄ

Rugpiūčio 20 d. 3 val. p. p. Trafalgar aikštėje, Londone, ruošiama demonstracija „Atsimink Čekoslovakiją". Į demonstraciją, kurioje kalbės žymūs britų politiniai veikėjai, kviečiami visų Rytų Europos tautų išeiviai.

Tą pat dieną 6 val. 30 min. vak. Hammersmith Palais salėje, Shepherds Bush Road ,W6, ruošiamas **Laisvės festivalis** su puikia menine programa, pritaikyta ypatingai jaunimui. Dainuos estradinė dainininkė LULU su savo grupe. Taip pat dalyvaus Mike Allen ir Tony Evans bei jo Rock kapela. Festivalį ruošia jaunieji konservatoriai ir kviečia visus Rytų europiečius dalyvauti.

Festivalio bilietų kaina — 2 sv. Grupėms po 10 žmonių ir daugiau — 1.50 sv.

Lietuviai kviečiami dalyvauti demonstracijoje ir festivalyje.

BRADFORDAS

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Liepos 16 d. lietuviai palyginti gausiai susirinko šv. Onos bažnyčioje. Pamaldų metu kun. kapelionas paminėjo sovietų nuteistus A. Ginsburgą, A. Šaranskį ir net 15 metų įkalintus lietuvius Viktorą Petkų ir Balį Gajauską. Nepasitenkindami fiziniu niokojimu, komunistai stengiasi juos ir dvasiniai apiplėšti, skelbdami paskvilišką melą apie jų asmenis savo spaudoje. Pasak. taryb. poetės Ald. Putšytės, „gailestis širdį pagraužė, kodėl menkai teatjaučiame viens kitą ir žodžio širdingo taip šykštūs?" Drauge pasidžiaugė, kad po 25 metų katorgos į Lietuvą išleistas Jonas Kadžionis, mūsų Kat. Bendrijos nario Aleksandro brolis.

Po pietų anglikonų katedroje susirinko baltarusių, estų, latvių, lietuvių ir ukrainiečių būreliai. Katedros provostas nuoširdžia kalba pasveikino susirinkusius, iškeldamas laisvės troškimą ir tremtinių nesilpnėjančią veiklą. Sugiedojus giesmę, latvius atstovavęs kun. A. Putce paskaitė Šv. Rašto ištraukų. Įspūdingai liturgines maldas pagiedojo baltarusių kun. J. Ababurko su kvartetu. Kitą Šv. Rašto ištrauką paskaitė kun. J. Kuzmickis. Po antros giesmės pamokslą apie gyvenimo vertybes pasakė anglikonas kan. Cook. Po pamaldų už laisvės kovotojus ir pavergtus kraštus ukrainiečių choras gražiai sugiedojo „Tėve mūsų" ir liturgines giesmes, meldžiantis už pavergtus kraštus jų kan. M. Matyczuk.

Po pamaldų visi susirikiavo į eiles ir, plazdant tautinėms vėliavoms, miesto gatvėmis žygiavo prie Cenotafo, kur prie paminklo žuvusiems buvo padėtas gedulo vainikas. Diena buvo saulėta, graži, tačiau lietuvių galėjo būti žymiai daugiau: mes turėtume drąsiau skelbti Lietuvos pavergimą viešuose parengimuose.

Liepos 23 d. ukrainiečių salėje buvo surengtas gausus susirinkimas ir koncertas, gražiai talkininkaujant ypač skaitlingai susirinkusių ukrainiečių.

WAKEFIELDAS

Šio miesto psichiatrinėje ligoninėje liginasi du lietuviai: kelerius metus čia prisiglaudusi taiso nervus M. Januškaitienė ir net 25 metus — St. Barysa, 75 metų vyras, kuris tebėra žvalus, susidomėjęs skaito lietuviškas knygas bei laikraščius ir gali pasididžiuoti gražia atmintimi. Ligonius aplanko kun. J. Kuzmickis, o ypač jų nepamiršta geraširdis J. Žilinskas, atveždamas pažįstamų ir draugų.

J. K.

STOKE-on-TRENT

SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Rugpiūčio 19 d., 7 val. vakare, The Archers aludėje šaukiamas skyriaus narių susirinkimas.

Susirinkimo darbotvarkėje: jubiliejinės šventės apyskaita, išvyka į Wolverhamptoną, dviejų jaunimo atstovų išrinkimas, skyriaus parengimai 78/79 m., jaunimo kongresas, DBLS-gos metinis suvažiavimas ir kiti einamieji skyriaus reikalai. Kviečiame visus narius į susirinkimą atsilankyti.

MUS APLANKĖ JAUNIMO ATSTOVĖ

Praėjusio mėn. pradžioje Stoke-on-Trent viešėjo Laima Beržinytė, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Tarybos narė. Ji viešėjo dvi dienas, kurių metu susitiko su vietos lietuvišku jaunimu.

Jos lankymosi tikslas buvo ištirti jaunimo veiklą vietinėse sąlygose, paskatinti lietuvių kalbos vartojimą ir painformuoti apie 1979 m. įvyksiantį Jaunimo Kongresą bei užmegzti asmeniškus ryšius su vietos jaunimu.

Laima Beržinytė savo pasiaukojimu, gražia lietuvių kalba ir jautrumu lietuviškiems reikalams mums, tiek jaunimui, tiek senimui, paliko neišdildomą įspūdį, paskatą veiklai ir viltį, kad Stoke-on-?Trent jaunimas paseks jos pavyzdžiu. Ačiū Laimai Beržinytei už apsilankymą.

Taip pat norime padėkoti B. B. Puodžiūnų šeimai, kuri ją priėmė, prižiūrėjo ir pavaišino.

Skyriaus valdyba

STOKE-ON-TRENTO SKYRIAUS JUBILIEJUS

Liepos 15 d. Tunstalio miesto salėje įvyko DBLS-gos Stoke-on-Trento skyriaus 25-kių metų veiklos jubiliejinė šventė: šokių vakaras ir meno paroda.

Šventėje dalyvavo daugiau kaip 200 svečių, kurių tarpe DBLS-gos Centro Valdybos nariai J. Alkis ir Z. Juras, kun. S. Matulis, DBLKB-jos pirm. P. Popika, DBLS-gos Tarybos nariai A. Kučinskienė, K. Bivainis, Vl. Narbutas ir R. Šova, Stoke-on-Trento skyriaus „krikšto tėvas" M. Bajorinas, Londono lietuvių klubo sekretorius K. Makūnas, „Europos Lietuvio" administratorius A. Žukauskas, DBLS-gos Birminghamo, Coventrio, Derbio, Gloucesterio, Leicesterio (pirm. K. Paukštys), Nottinghamo (45 asmenys), Maidenheado (E. Šova) ir Wolverhamptono (25 asmenys) skyrių atstovai ir svečiai.

Atvykstančius pasitiko ir juos bilietais aprūpino skyriaus sekretorius K. Kamarauskas.

Šokiams grojo E. Dragūno šokių muzikos ansamblis.

Loterija

Stoke-on-Tresto miesto savivaldybės narys Cllr. Shaw loterijai paaukojo daugiau kaip 40 svarų vertės arbatai indų komplektą, Z. S. Kalsevičiai ir St. Čekanauskas po tortą, o A. Balnienė prikepė dubenį medaunykų-baravykų. Kitus vertingus fantus suaukojo: B. Andruškevičienė, I. Andruškevičiūtė, J. Andruškevičienė, S. Andruškevičius, V. Andruškevičius (sen.), V. Andruškevičius, J. Aukštikalnis, Mr. Bill, J. Burosienė, Vl. N. Dargiai, J. Daubaras, P. Dudėnas, E. P. Herrington, A. M. Kalusevičiai, K. Kamarauskas, Mrs. Margaret, A. Murinas, Mrs. Phillip, J. Povilavičius, B. B. Puodžiūnai, S. A. Repšiai, A. Siurblys, P. Vencaitis, A. Walker ir B. J. Zaveckai. Loterijai fantus surinko P. Vencaitis, B. B. Puodžiūnai ir V. Andruškevičius, o juos išdėliojo ir bilietus paruošė E. Kugrėnienė ir R. Šova.

Valgius paruošė B. Andruškevičienė (ji iškepė ir jubiliejinius tortus), J. Andruškevičienė, A. Balnienė, N. Dargienė, B. Puodžiūnienė, O. Vencaitienė ir B. Zaveckienė. Maisto pardavimu rūpinosi J. Andruškevičienė, N. Dargienė, I. Dargytė ir G. Bruce.

Oficialioji dalis

Vytautas Andruškevičius, skyriaus garbės narys, padėkojo susirinkusiems ir palinkėjo jiems ir skyriui tęsti lietuvišką darbą, jeigu reikės, dar 25-kis metus. Po jo kalbos į salę buvo įneštas jubiliejinis tortas ir sudainuota „Ilgiausių ir laimingų metų".

Stoke-on-Trento lietuviai, būdami ištikimi Nepriklausomos Lietuvos idėjai ir norėdami ją perduoti sekančiai kartai:

Remia DBLS-gą ir Lietuvių Namų B-vę, skautų, jaunimo ir religines organizacijas bei jų atstovus, kun. S. Matulį, vietos LVK „Ramovės" kuopą, šalpos branduolį Suvalkijos trikampyje gyvenantiems lietuviams paremti ir lietuviško filmo ir radijo vienetą.

Ruošia metinius minėjimus — Vasario 16-tos, Lietuvos Kariuomenės, Motinos dienos ir kalėdines eglutes jaunimui.

Lietuviškoje veikloje artimai bendradarbiauja su kitais DBLS-gos skyriais, suruošdami organizuotas išvykas į Birminghamą, Bradfordą, Coventrį, Derbį, Londoną, Manchesterį, Nottinghamą ir Wolverhamptoną.

Talkininkauja vietinei angliškai spaudai ir BBC radijui Stoke straipsniais ir pasikalbėjimais lietuviškomis temomis.

Suruošė du vyskupo priėmimus ir prisidėjo prie pirmojo jaunųjų lietuvių seminaro suruošimo Anglijoje.

Organizuotai demonstravo prieš Raudonosios armijos ansamblio apsilankymą.

Meno paroda

Tuo pačiu metu, bet kitoje salėje vyko lietuvių dailininkų darbų paroda, kuri bus aprašyta atskirai.

Paminėjo vietinė anglų spauda

Apie šią skyriaus šventę 1978. VII. 12 vietinis dienraštis „Evening Sentinel" atspausdino Vytauto Andruškevičiaus pasikalbėjimą „Anniversary memories for City's Lithuanians", o 1978. VII. 17 straipsnį „City reunion for wartime refugees". Juose V. Andruškevičius supažindino laikraščio skaitytojus su Stoke-on-Trente gyvenančių lietuvių organizacine veikla ir jų aspiracijomis.

Padėka

Šioje skyriaus šventėje dalyvavusiems svečiams, aprašyme suminėtiems talkininkams, atstovams ir visiems, kurie pavyzdingu elgesiu ir linksma, šventine nuotaika prisidėjo prie šios šventės sėkmingumo, visų Stoke-on-Trento lietuvių vardu tariame nuoširdų ačiū.

Skyriaus valdyba: Vl. Dargis, K. Kamarauskas, J. Andruškevičius

BOLTONAS

SUSIRINKIMAS

Liepos 23 d. boltoniškiai vėl susirinko latvių klube aptarti einamuosius reikalus, lietuvių suvažiavimą Wolverhamptone ir savo rengiamus šokius, kurie įvyks spalio 21 d. Po skyriaus pirmininko pranešimo boltoniškiai savo einamuosius reikalus diskutavo iki vėlaus vakaro.

Susirinkimas praėjo labai gražioje ir tikrai entuziastiškoje nuotaikoje.

Sekantis Boltono lietuvių susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 1 d., 7 val. vak. Boltono latvių klube.

VOKIETIJA

KVIEČIA PADĖTI A. ULECKUI

Jau ne kartą skaitėme apie Vokietijoje gyvenantį lietuvį Antaną Ulecką, kuris nepameta vilties kada nors parsivaryti su visais savo turimais gyvuliais į Lietuvą.

Dabar parapijiečiams leidžiamame žiniaraštyje kun. V. Šarka kelia klausimą, ar neturi kas noro padėti tam žmogui pasistatyti namelį. Jis turi 1 ha žemės, tvartą, daržinę ir mažą virtuvėlę ir žiemą gyvena tvarte su savo dviem arkliais ir trim karvėmis, visko jam, sako, užtenka, tik trūksta laiko ir jėgos tinkamai susitvarkyti. Tarp kaimynų jis garsėjąs kaip „der fleissige Anton" — uolus, darbštus. Jis trisdešimt metų laukia dienos, kada su visais gyvuliais galės grįžti į laisvą Lietuvą, bet 70 metų amžiaus, kaip atrodo, teks švęsti Vokietijoje.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAI

Hamburge Tautos šventės minėjimas bus rugsėjo 2 d., 17 val., Eimsbuttel, Doormannsweg, Luebecke — rugsėjo 10 d., 10 val., Parade 4, Probsteikirche, Bremene — rugsėjo 17 d., 16 val., St. Ursula-Kirche, Schwachhauserstr. 156, Hannoveryje — rugsėjo 23 d., 16 val., St. Christophores-Kirche, Eichsfelderstr. 72, Lebenstedte — rugsėjo 30 d., 16 val., St. Michael-Kirche, Salderstr. 1-5.

LIETUVOS VOKIEČIŲ SĄSKRYDIS

Salzgitter-Lebenstedte gegužės 5-8 d. d. Lietuvos vokiečiai turėjo savo sąskrydį.

Lietuvių vardu sveikino ir įteikė plokštelę „Kur bėga Šešupė" ir susilaukė plojimų kun. V. Šarka.

MIRĖ LIETUVIŲ TALKININKAS J. FAHL

Hamburge mirė iš Rytprūsių kilęs senukas Johannes Fahl, kuris Hamburge ir šiaurės Vokietijoje rinko parašus Nijolei Sadūnaitei išlaisvinti.

MIRĖ VIENUOLĖ PETRĖ AUGAITYTĖ

Mirė Neumuensteryje gyvenusi vienuolė Petrė Augaitytė (gimusi 1900. I. 18 Šilupiškių k., Kidulių vls., Šakių aps.).

Buvo išėjusi slaugės apmokymą ir lankydavo ligonius, senelius, vienišus.

Kaip kun. V. Šarka rašo, laidotuvėse dalyvavo 6 kunigai ir daugiau kaip 100 vienuolių ir pasauliečių.

PAGERBTI SENUKAI RUTERBERGAI

Neustadte gyvenantieji Augustas ir Mikalina Ruterbergai atšventė deimantinį vedybų jubiliejų.

Kun. V. Šarka atlaikė jų intencija mišias ir pasveikino ir įteikė lietuvių dovanas. Sveikino parapijos klebonas. Gauti raštu sveikinimai Vokietijos parlamento pirmininko, Schleswigo-Holsteino ministerio pirmininko ir kitų vokiečių pareigūnų. O Neustadto burmistras pats atėjo į pobūvį su krepšiu dovanų ir 100 markių.

STUDIJUOJA HAMBURGE FILOLOGIJĄ

Hamburgo universitete studijuoja rusų kalbą ir gilina lietuvių kalbos žinias Marina Normantaitė.

VIENUOLYSTĖS JUBILIEJUS

Reinbeke, Vokietijoje, gyvenanti sesuo Bonita Žemgulytė atšventė auksinį savo kaip vienuolės jubiliejų.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

NOTTINGHAME — rugpiūčio 13 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

PETERBOROUGH — rugpiūčio 13 d., 14.30 val., (vieta bus pranešta atskirai). Po pamaldų a. a. Kazimiero Andriuškevičiaus kryžiaus Šventinimas.

NOTTINGHAME — rugpiūčio 15 d., **Žolinėje**, 18 val., Liet. Židinyje.

HALIFAXE — rugpiūčio 13 d., 1 val. p. p., St. Columba's bažn.

ECCLES — rugpiūčio 13 d., 12.15 val.

MANCHESTERYJE — rugpiūčio 27 d., 12.30 val., St. Chad's bažn.

BRADFORDE — rugpiūčio 20 d., 12.30 val.

Laiškas Brežnevui

KUN. VACLOVO ŠARKOS LAIŠKAS BREŽNEVUI IR JO ATGARSIAI

Hamburge gyvenąs lietuvių dekanas kun. Vaclovas Šarka jau trečią kartą yra parašęs laišką Sov. Sąjungos komunistų partijos gen. sekretoriui Brežnevui, šį trečiąjį kartą tuomet, kai tas lankėsi V. Vokietijoje.

Šįkart laiške jis iškėlė 6 klausimus ir 10 prašymų. Klausė, ar Brežnevui žinoma, kad Lietuvoje nuo 1940 m. lietuviai tebėra prispausti, o katalikai persekiojami, ar jis mato, kad Lietuvoje ateistai proteguojami, o tikintieji skriaudžiami, užgauliojami ir niekinami, ar jis žino, kad lietuviai negali atvykti iš Lietuvos į Vakarus giminių aplankyti net ir tada, kai šie serga, į nelaimę patenka ar miršta, ar jis žino, kad Vilniaus Šv. Kazimiero, lietuvių tautos ir krašto globėjo, bažnyčia paversta ateistiniu muziejum, ar jis yra informuotas, kad užsienio lietuviai negauna leidimo nuvykti į gimtąsias vietas pas gimines — gali tik Vilniuje praleisti 5 dienas, ar jis galįs įsivaizduoti, kad už kiekvieną dovanėlę iš užsienio muitinei reikia sumokėti 300 procentų mokesčių.

Jo prašymai Brežnevui, kad leistų tikintiesiems įstatymu garantuotą žodžio ir spaudos laisvę, kad leistų lietuviams švęsti pagrindines religines šventes, kad tikintieji nebūtų sekami ir išdavinėjami, kad sugrąžintų iš tremties vyskupus J. Steponavičių ir V. Sladkevičių, taip pat B. Gajauską, V. Petkų, S. Kovaliovą, P. Paulaitį, Š. Žukauską, P. Plumpą, P. Petronį, N. Sadūnaitę, A. Sakalauską, kun. T. K. Garucką, V. Lapienį, J. Gražį, A. Terlecką ir kitus, kad uždraustų persekioti kunigus, kurie tėvų prašomi moko vaikus tikėjimo ir moralės dėsnių, kad sudarytų galimybę spausdinti Lietuvoje religinio turinio laikraščius, žurnalus, knygas, gaminti devocionalijas, muzikos plokšteles ir kasetes ir visa tai laisvai platinti, kad grąžintų šv. Kazimiero bažnyčią tikintiesiems, kad leistų per Vilniaus radijo ir televizijos stotis reguliariai transliuoti lietuviškas pamaldas su pamokslu ir bažnytinių giesmių koncertais, kad sudarytų galimybę užsienio lietuviams lankytis Lietuvoje, kada, kur ir kiek jie nori, kad panaikintų ar bent sumažintų muitą užsienio lietuvių savo giminėms siunčiamoms dovanoms, kad leistų Lietuvos meno ansambliams ir kolektyvams lankytis su koncertais užsieniuose.

Laiške priminė, kad tie prašymai visiškai atitinka Helsinkio ir Belgrado konferencijų dvasią, ir pareiškė tikėjimą, kad Brežnevas juos patenkins, o už tai lietuviai bus dėkingi. Laiškas baigiamas linkėjimu geros sveikatos ir daug gražių malonių išgyvenimų Vakarų Vokietijoje. Rašyta gegužės 1 d.

Brežnevui laiškas buvo pasiųstas per Vokietijos kanclerį H. Schmidtą. Be to, kun. V. Šarka rašo, kad laiško nuorašus jis išsiuntęs dar sovietinei pasiuntinybei Bonnoje, sovietiniam generaliniam konsulatui Hamburge, 76 kitų kraštų generaliniams konsulatams Hamburge, Hamburgo burmistrui, visoms trims pagrindinėms krašto partijoms, katalikų žinių agentūrai, daugiau kaip 30 laikraščių. Visi laikraščiai citavo jo laišką tame pat puslapyje, kuriame rašė apie Brežnevo viešnagę. Žiniose laišką minėjo radijas, citavo vokiečių kunigai per pamaldas, net buvusi sukurta malda už Lietuvos Bažnyčią. Bad Schwartau klebonas sukūrė maldą už persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje ir tremtinę N. Sadūnaitę (ta malda plačiai nuskambėjo per televiziją ir radiją).

Padėkos laiškų kun. V. Šarka gavo iš vokiečių ir kitataučių, iš redakcijų, konsulatų, vyskupų, kunigų ir Vokietijos krikščionių demokratų partijos. Jam skambino sovietinis konsulas Hamburge, padėkojo už laišką ir linkėjimus Brežnevui ir pasiūlė 3 mėnesiams svečio vizą į Lietuvą — pamatęs didelę pažangą, pakeisiąs nuomonę ir dėl Bažnyčios padėties. Kun. V. Šarka atsakęs, kad jo laiške surašytieji klausimai ir prašymai yra paremti grynais faktais, o vizas duoti pasiūlęs pirma kitiems lietuviams ir tik paskui jam.

Skautiškuoju keliu

Liepos 15 d. L. K. V. S-gos „Ramovės" Manchesterio skyriaus M. L. S. klube surengtame Dariaus ir Girėno minėjime Kazimieras Murauskas pravedė rinkliavą Manchesterio skautų „Živilės" ir „Maironio" vienetų veiklai paremti. Surinkta 52 sv. aukų.

Aukojo K. Murauskas 5 sv., (K. Murauskas 10 sv. aukojo skautų-jaunimo stovyklai, taigi iš viso 15 sv.), V. Paliukonis 3 sv., S. Macuras 3 sv., Vl. Kupstys 2 sv., Alb. Rimeikis 5 sv., J. Damoševičius 1 sv., A. Miliūnas 3 sv., M. Atskolrius 1 sv., P. Kizlauskas 1 sv., J. Kublinskas 1 sv., V. Rūdys 1 sv., J. Navickas 1 sv., S. Lauruvėnas 1 sv., J. Blažys 1 sv., V. Stanionis 1 sv., J. Naujokas 1 sv., A. Kana 1 sv., J. Biliūnas 1 sv., A. Bruzgys 1 sv., J. Dunauskas 1 sv., H. Silius 5 sv., H. A. Vaines 1 sv., Chatahaulis 1 sv., A. Pačkauskas 1 sv., K. Požera 1 sv., J. Verbickas 1 sv., A. Vigulskas 1 sv., A. Žebelys 2 sv., J. Duoba 2 sv., V. Ignaitis 5 sv.

Manchesterio vienetų vadovai ir skautų tėvų komitetas Kazimierui Murauskui ir visiems aukotojams reiškia nuoširdų lietuvišką ačiū.

Rudens Sąskrydis

Rugsėjo 2 d., šeštadienį, Civic Hall salėje, North Street, Wolverhamptone bus sąskrydis.

Pradžia 7 val. vak.

Programoj dalyvaus estradinė dainininkė **Violeta Rakauskaitė,** solistas **Justas Černis,** Wolverhamptono ir Londono tautinių šokių grupės.

Po meninės programos — šokiai, grojant Dragūno orkestrui, iki 1 val. nakties.

Į sąskrydį kviečiami visi iš Anglijos, Skotijos ir Valijos.